

EBS QUARTERLY REVIEW

ОГЛЯД
ЗАКОНОДАВЧИХ
ЗМІН

ЗМІСТ

Новини карантину

- Які перевірки зможе проводити ДПС під час карантину: набрала чинності постанова ([читати](#))
- Карантинна держдопомога та податкові різниці ([читати](#))

Податок на прибуток

- Відтерміновано окремі норми податкового закону № 466: закон № 1117-ix ([читати](#))
- Новації Закону № 1117: ділова мета ([читати](#))

Податок на додану вартість

- Мінфін змінив форми податкової накладної та податкової декларації з ПДВ ([читати](#))
- Нова ставка ПДВ для агробізнесу — 14%: хто, коли та як застосовує ([читати](#))
- Держава підтримує культуру, туризм і креативні індустрії ([читати](#))

Фінансова звітність

- Фінансова звітність за 2020 рік ([читати](#))
- За 2020 рік потрібно подавати фінзвітність, складену на основі Таксономії UA МСФЗ XBRL ([читати](#))

ЄСВ, ПДФО

- Запровадження єдиного рахунку для сплати податків ([читати](#))
- Мінфін затвердив єдину звітність з ПДФО, військового збору та ЄСВ для роботодавців ([читати](#))
- З 2021 року фізичні особи – «єдинники» подають одну звітність з єдиного податку та ЄСВ ([читати](#))

Декларування громадянами доходів, одержаних протягом 2020 року. Особливості заповнення декларації про доходи за 2020 рік

- Декларування громадянами доходів, одержаних протягом 2020 року ([читати](#))
- Повертає фізособі кошти та майно через вихід із засновників: що з ПДФО? ([читати](#))

Особливості оподаткування неприбуткових організацій: релігійних, громадських

- Особливості оподаткування неприбуткових організацій: релігійних, громадських ([читати](#))

Новини в сфері трудових відносин

- Закон про дистанційну роботу ([читати](#))
- Опубліковано закон про електронні трудові книжки ([читати](#))
- Як правильно оформлювати роботу за договором ЦПХ? ([читати](#))
- Зеленський підписав закон про зміни до Закону про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати ([читати](#))
- Направлення у відрядження не працівника: чи можливо? ([читати](#))

Зовнішньоекономічні відносини

- Новації в торгівлі з Британією ([читати](#))

Трансфертне ціноутворення, контрольовані операції

- З 1 січня 2021 року діють нові правила ТЦУ для сировинних товарів ([читати](#))
- Мінфін затвердив форму звіту в розрізі країн міжнародної групи компаній ([читати](#))
- Нерезиденти зобов'язані до 31.03.2021 року стати на облік в податковій службі ([читати](#))

Перевірки контролюючих органів

- У фокусі ДПС «маленька зарплата» працівників підприємства ([читати](#))

Інші новини

- Юридичні питання ([читати](#))

НОВИНИ КАРАНТИНУ

ЯКІ ПЕРЕВІРКИ ЗМОЖЕ ПРОВОДИТИ ДПС ПІД ЧАС КАРАНТИНУ: НАБРАЛА ЧИННОСТІ ПОСТАНОВА

9 лютого 2021 року набрала чинності постанова [КМУ від 03.02.2021 р. №89](#) «Про скорочення строку дії обмеження в частині дії мораторію на проведення деяких видів перевірок» (опубліковано в «Урядовому кур'єрі» №26 від 09.02.2021 року).

Цією постановою знято мораторій на деякі види податкових перевірок.

З цієї дати дозволено проводити планові перевірки, незавершені станом на 18 березня 2020 року, та перевірки платників ПДВ, які сформували податковий кредит за ризиковими операціями.

Мораторій знято на перевірки щодо юридичних осіб. А на перевірки ФОП мораторій продовжує діяти в тому ж порядку, як і раніше.

Види нових дозволених перевірок ДПС

З 9 лютого 2021 року Державна податкова служба має право проводити:

- тимчасово зупинені документальні та фактичні перевірки, що були розпочаті до 18 березня 2020 р. та не були завершеними;
- документальні перевірки, право на проведення яких надається з дотриманням вимог [пункту 77.4 ПКУ](#). Цією нормою прописані правила проведення планових перевірок. Тож ці види перевірок дозволено здійснювати під час карантину.
- документальні позапланові перевірки з підстав, визначених пп. [78.1.1](#) та/або [78.1.4 ПКУ](#), суб'єктів господарювання реального сектору економіки, які сформували податковий кредит за рахунок оформлення ризикових операцій з придбання товарів/послуг (із переліку ризикових платників податків). Ці перевірки проводяться у разі відсутності протягом 15 робочих днів з дня отримання запиту ДПС відповіді платника податків на нього;
- документальні позапланові перевірки платників податків, за якими отримано податкову інформацію, що свідчить про порушення платником валютного законодавства в частині дотримання граничних строків надходження товарів за імпортними операціями та/або валютної виручки за експортними операціями;
- документальні позапланові перевірки з підстав, визначених [пп. 78.1.12, 78.1.14, 78.1.15, 78.1.16 ПКУ](#). Це перевірки у зв'язку зі скаргою на дії або бездіяльність податківців та перевірок контрольованих операцій.

КАРАНТИННА ДЕРЖДОПОМОГА ТА ПОДАТКОВІ РІЗНИЦІ

Платник податку на прибуток, що отримав «карантинне» відшкодування витрат, понесених на сплату ЄСВ, має пам'ятати про вплив цих операцій на фінансовий результат до оподаткування.

Фінансовий результат до оподаткування зменшується на суму одноразової компенсації відповідно до [Закону № 1071](#).

Відобразити таке зменшення фінансового результату можна у будь-якому рядку розд. «Різниці, передбачені [підрозділом 4 розділу XX Податкового кодексу України](#)» [додатка РІ](#) до Декларації. Слід також проставити позначку (х) у спеціальному полі [Декларації](#) (графа «Наявність доповнення») та зазначити код використаного рядка [додатка РІ](#) до Декларації та посилання на відповідну норму Кодексу – «[п. 54 підрозд. 4 розд. XX ПКУ](#)» у графі «Зміст доповнення» (без подання інших доповнень до [Декларації](#) з цієї підстави).

Джерело: [роз'яснення](#) Офісу ВПП

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК

B
U
S
I
N
E
S
S

ВІДТЕРМІНОВАНО ОКРЕМІ НОРМИ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНУ № 466: ЗАКОН № 1117-ІХ

31 грудня 2020 року в «Голосі України» № 243(7500) опубліковано Закон від 17.12.2020 р. №1117-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збору даних та інформації, необхідних для декларування окремих об'єктів оподаткування» (Закон № 1117). За ним початок дії цілого ряду норм, введених Законом № 466, переноситься на пізніший період. Закон № 1117, зокрема:

- вносить зміни у податкове законодавство, спрямовані на уточнення деяких положень трансфертного ціноутворення;
- уточнює підстави припинення адміністративного арешту;
- уточнює положення щодо коригування фінансового результату до оподаткування щодо операцій, які не мають ділової мети;
- прописує особливості справляння акцизного податку;
- уточнює особливості оподаткування прибутку контрольованої іноземної компанії.

Таким чином, забезпечується зменшення навантаження на бізнес щодо сплати податків та створюються механізми для залучення нових інвестицій, виведення економіки з тіні, що призведе до збільшення доходів як державного, так і місцевих бюджетів.

Цей Закон набрав чинності з дня, наступного за днем опублікування (тобто з 1 січня 2021 року), крім змін до пп. 140.5.4, 140.5.5-1, 140.5.6 ПКУ, які наберуть чинності 1 січня 2022 року.

Що змінив Закон № 1117?

Завдяки змінам, внесеним до ПКУ Законом № 466, у 2020 році (з 23 травня та 1 липня 2020 року) запроваджувались нові правила оподаткування доходів, виплачених нерезиденту резидентом України. Проте Закон № 1117 ці правила змінив – відтерміновано застосування змін в оподаткуванні доходів нерезидентів та постійних представництв: доходи нерезидентів та постійних представництв у 2020 році оподатковуються за старими правилами, що діяли станом на 1 січня 2020 року.

Також відтерміновано до 1 січня 2022 року застосування нових правил оподаткування контрольованих іноземних компаній (КИК) та встановлено перехідний період 2022 – 2023 роки.

Далі про все за порядком – спочатку про «нові» зміни, потім про відтермінування «старих».

Які доходи нерезиденти отримують з України?

З 01.01.2021 р. визначення доходів з джерелом походження з України у [пп. 14.1.54 ПКУ](#) знову змінено. До переліку таких доходів включено:

- прибутки **резидентів** від відчуження акцій, часток, корпоративних або інших аналогічних прав в **іноземних** компаніях, організаціях, утворених відповідно до законодавства інших держав (іноземні юридичні особи);
- прибутки **нерезидентів** від відчуження акцій, корпоративних прав у статутному капіталі юридичної особи – **резидента України**.

Щодо останнього виду доходу: щоб розглядати з метою оподаткування таке відчуження цінних паперів має відповідати умові: у будь-який момент часу впродовж 365 днів, що передують продажу або іншому відчуженню, вартість акцій, часток в українській юридичній особі на 50% і більше **утворюється за рахунок нерухомого майна, яке розташовано в Україні** та належить такій українській юридичній особі, або використовується такою українською юридичною особою на підставі договору **операційної або фінансової оренди (лізінгу) чи аналогічного договору**, і таке використання має відображатися в обліку такої юридичної особи як актив, у тому числі актив з права користування, згідно з вимогами [НП\(С\)БО або МСФЗ](#).

Вартість акцій, часток, корпоративних або інших аналогічних прав та нерухомого майна в цьому випадку буде визначатися на підставі балансової (залишкової) вартості за даними бухгалтерського обліку як найвища сума у будь-який момент часу впродовж 365 днів, що передують продажу або іншому відчуженню, та підлягатиме порівнянню з вартістю іншого майна (активів) згідно з балансовою (залишковою) вартістю за даними бухгалтерського обліку такої юридичної особи.

Простіше кажучи, якщо нерезидент продає свою частку в українському підприємстві резиденту, останній повинен буде визначити суму прибутку, який отримує нерезидент від цієї операції. Прибуток буде визначатися як різниця між виручкою з продажу та витратами на придбання цієї частки (до яких може належати і вартість зробленого нерезидентом внеску до статутного капіталу). Проте оподатковувати цей прибуток резидент має, якщо статутний капітал українського підприємства, частка у якому придбається в нерезидента, відповідає зазначеній вище умові.

Яких нерезидентів стосується це нововведення? Насамперед, юридичних осіб – відповідні зміни внесено до [пп. 141.4.1 ПКУ](#), який встановлює перелік доходів, при виплаті яких нерезиденту резидент України має сплатити так званий «податок на репатріацію» – податок на прибуток з доходу нерезидента. Щодо фізичних осіб-нерезидентів, то [позиція ДПС і раніше була така](#): якщо дохід від продажу акцій виплачує резидент-суб'єкт господарювання, то він є податковим агентом. А якщо цей дохід виплачує звичайна фізична особа або інший нерезидент, то фізична особа-нерезидент має подати річну декларацію і сплатити ПДФО та ВЗ самостійно.

І лише, якщо нерезидент (юридична або фізична особа), який є власником домінуючого пакета акцій, здійснює через ескроу-рахунки виплату доходу фізичним особам-нерезидентам за придбані у таких осіб акції, то банк-резидент, в якому відкритий рахунок такої фізичної особи-нерезидента, має виконати всі функції податкового агента.

Взяття на облік нерезидентів: доповнено підстави та перенесено строки

Також з 01.01.2021 р. доповнено підстави для взяття нерезидента на облік в ДПС ([п. 64.5 ПКУ](#)): **нерезиденти зобов'язані ставати на облік в ДПС, якщо вони набувають право власності на інвестиційний актив**, визначений абзацами третім-шостим [підпункту «е» пп. 141.4.1 ПКУ](#), в іншого нерезидента, який не має постійного представництва в Україні, – до дати здійснення першої оплати за інвестиційний актив, що придбавається.

Заява про реєстрацію подається до контролюючого органу за місцезнаходженням української юридичної особи, акції, корпоративні права якої формують вартість інвестиційного активу, що є предметом такого правочину.

Нерезиденти (іноземні компанії, організації), які здійснюють господарську діяльність на території України та/або які до набрання чинності цим Законом належно акредитували (zareєстрували, легалізували) на території України відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва, і станом на 1 січня 2021 року не перебувають на обліку в контролюючих органах, зобов'язані протягом трьох місяців (тобто до 31 березня 2021 р. включно) подати до контролюючих органів документи для взяття їх на облік у порядку, встановленому [пунктом 64.5 ПКУ](#).

Перевірки щодо таких нерезидентів (іноземних компаній, організацій), які повинні були стати на облік та які не подали документи до 31 березня 2021 р., та щодо їх відокремлених підрозділів, у тому числі постійних представництв, що перебувають на обліку, можуть бути призначені з 1 липня 2021 року.

Постійні представництва нерезидентів, які були zareєстровані платниками податків (у тому числі податку на прибуток) у періодах до 1 січня 2021 року, залишаються платниками таких податків відповідно до вимог цього Кодексу до реєстрації як платники податків (у тому числі податку на прибуток) відповідних нерезидентів.

Відповідні зміни внесено до [п. 60 підрозділу 10 розділу XX ПКУ](#), вони діють з 1 січня 2021 р.

Порушення цих вимог може призвести до арешту активів нерезидента. Але у зв'язку з взяттям контролюючим органом на податковий облік нерезидента на підставі акта перевірки припиняється адміністративний арешт майна платника податків – новий [пп. 94.19.10 ПКУ](#) діє з 1 січня 2021 року.

Відтермінування норм про контрольовані іноземні компанії

Нові правила оподаткування контрольованих іноземних компаній (КІК) **відтерміновано**, вони застосовуються **до податкових (звітних) періодів, починаючи з 1 січня 2022 року** (див. [п. 60-1 підрозділу 10 розділу XX ПКУ](#)). А саме з 1 січня 2022 року почнуть діяти норми, що визначені:

- абзацом 25 [пп. 14.1.193 ПКУ](#) – про те, що визнання особи контролюючою особою відповідно до положень [статті 39-2 ПКУ](#) не є постійним представництвом;
- [п. 120.7 ПКУ](#) – штрафи за неподання, несвоєчасне подання контролюючою особою звіту про контрольовані іноземні компанії, за неповідомлення контролюючою особою про КІК та інші порушення;
- абзацом 3 [пп. 133.1.1 ПКУ](#) – про те, що спрощенці є платниками податку з КІК;
- абзацом 12 [пп. 134.1.1 ПКУ](#) – про не оподаткування прибутку з джерелом походження за межами України, що отриманий іноземними компаніями, які мають місце ефективного управління на території України;
- [п. 136.7 ПКУ](#) – основна ставка податку на прибуток, що справляється зі скоригованого прибутку КІК.

Для перехідного періоду 2022 – 2023 рр. встановлено такі правила оподаткування КІК та звільнення від відповідальності ([п. 54 підрозділу 10 розділу XX ПКУ](#)):

- першим звітним (податковим) роком для звіту про контрольовані іноземні компанії є 2022 рік (якщо звітний рік не відповідає календарному року – звітний період, що розпочинається у 2022 році). Тобто перший звіт про КІК необхідно буде подавати у 2023 році;
- як виняток, дозволено відзвітувати про КІК за 2022 рік при поданні звітності за 2023 рік (тобто звітувати аж у 2024 році!) – контролюючі особи мають право подати звіт про контрольовані іноземні компанії за 2022 рік до контролюючого органу одночасно з поданням річної декларації про майновий стан і доходи або декларації з податку на прибуток за 2023 рік із включенням зазначеного у такому звіті скоригованого прибутку КІК, що підлягає оподаткуванню в Україні, до показників відповідних декларацій за 2023 рік. При цьому штрафні санкції та/або пеня не застосовуються;
- у 2022 – 2023 рр. частку володіння в іноземній юридичній особі тимчасово збільшено з 10% до 25% і більше за умови, що декілька фізичних осіб-резидентів України та/або юридичних осіб-резидентів України володіють частками в іноземній юридичній особі, розмір яких сукупно становить 50% і більше. Тобто у звітних періодах 2022-2023 років зменшено коло платників, які будуть зобов'язані звітувати про КІК за ці два роки;
- [підпункти 39-2.3.2.1-39-2.3.2.4 ПКУ](#) застосовуються щодо звітних періодів, що розпочинаються з 1 січня 2023 року;
- штрафні санкції та пеня за порушення вимог [статті 39-2 ПКУ](#) під час визначення та обчислення прибутку контрольованої іноземної компанії не застосовуються за результатами 2022-2023 звітних (податкових) років;
- до платника податків, його посадових осіб не застосовується за результатами 2022-2023 звітних (податкових) років адміністративна та кримінальна відповідальність за будь-які порушення, пов'язані зі застосуванням норм [статті 39-2 ПКУ](#).

У зв'язку з цим інформація та/або документи, отримані контролюючим органом відповідно до статті 39-2 ПКУ, за результатами 2022-2023 звітних (податкових) років:

а) є інформацією з обмеженим доступом, що не може бути витребувана та/або передана правоохоронним органам на їх запит чи в рамках процедур, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України;

б) не може вважатися доказами у кримінальному провадженні у розумінні статті 84 Кримінального процесуального кодексу України.

НОВАЦІЇ ЗАКОНУ № 1117: ДІЛОВА МЕТА

Законом № 1117 серед іншого внесено суттєві правки в норми, які регламентують урахування доктрини ділової мети в обкладенні податком на прибуток операцій із деякими нерезидентами.

Які норми діяли до 01.01.2021

Урахування доктрини ділової мети в «неконтрольованих» операціях із нерезидентами до 01.01.2021 регламентував [пп. 140.5.15 ПКУ](#), який було введено в дію з 23.05.2020 [Законом № 466](#).

Указана норма стосувалася «високодохідних» платників податку на прибуток (у яких дохід за минулий рік перевищив 40 млн. грн.) або осіб, які не поставили відмітку про непроведення коригування фінансового результату в [податковій декларації з податку на прибуток підприємств на податкові різниці](#).

За нормами [пп. 140.5.15 ПКУ](#) (які діяли до 01.01.2021) фінансовий результат податкового (звітного) періоду необхідно було збільшити на суму витрат, понесених платником податків під час здійснення операцій із нерезидентами, **якщо такі операції не мають ділової мети**. У разі якщо платник податку зобов'язаний збільшити фінансовий результат до оподаткування на вартість витрат, зазначених у цьому підпункті, а також відповідно до положень інших підпунктів цієї статті, такі інші коригування відповідно до положень інших підпунктів [ст. 140 ПКУ](#) не здійснюються.

При цьому зазначалося, що обов'язок доведення обставин, передбачених цим підпунктом, покладається на контролюючий орган.

Але з 01.01.2021 указану норму виключено ([пп. 5 п. 8 р. I Закону № 1117](#)). Нові норми щодо оподаткування операцій з урахуванням ділової мети наберуть чинності тільки з 01.01.2022 (див. [п. 1 р. II Закону № 1117](#)).

Зміни, які набули чинності з 01.01.2021

З 01.01.2021 почали діяти уточнення, внесені до норм [пп. 14.1.231 ПКУ](#), що стосуються визначення ділової мети.

За нормами [пп. 14.1.231 ПКУ](#) **розумна економічна причина (ділова мета)** — причина, яка може бути наявна лише за умови, що платник податків має намір одержати економічний ефект у результаті господарської діяльності.

Економічний ефект зокрема, але не виключно, передбачає приріст (збереження) активів платника податків та/або їх вартості, а так само створення умов для такого приросту (збереження) у майбутньому.

Для цілей оподаткування вважається, що операція, здійснена з нерезидентами, не має розумної економічної причини (ділової мети), якщо:

- головною ціллю або однією з головних цілей операції є несплата (неповна сплата) суми податків та/або зменшення обсягу оподаткованого прибутку платника податків;
- у зіставних умовах особа не була б готова придбати (продати) такі товари, роботи (послуги), нематеріальні активи, інші предмети господарських операцій, відмінні від товарів, у непов'язаних осіб.

З 01.01.2021 цю норму доповнено таким уточненням:

«Цей підпункт застосовується для цілей статті 39 цього Кодексу, в тому числі при доведенні обставин, що свідчать про відсутність ділової мети, у випадках, визначених пунктом 140.5 статті 140 цього Кодексу, які передбачають застосування відповідних положень статті 39 цього Кодексу».

Але стосовно коригувань із [п. 140.5 ПКУ](#) ці правки у 2021 році мають «декларативний» характер, оскільки відповідні норми, які регламентують особливості оподаткування операцій з урахуванням ділової мети, набувають чинності лише з 01.01.2022.

Що зміниться з 01.01.2022

З 01.01.2022 правила коригування операцій із нерезидентами з урахуванням доктрини ділової мети буде деталізовано.

Внесено зміни до норм [пп. пп. 140.5.4, 140.5.5¹, 140.5.6 ПКУ](#). Наголошуємо, що ці норми регламентують оподаткування операцій у «високодохідних» платників податку на прибуток (у яких дохід за минулий рік перевищив 40 млн грн) або осіб, які не поставили відмітку про непроведення коригування фінансового результату в [податковій декларації з податку на прибуток підприємств](#).

Зміни до пп. 140.5.4 ПКУ

За нормами абз. 3 та 4 [пп. 140.5.4 ПКУ](#) фінансовий результат податкового (звітного) періоду збільшується в операціях із нерезидентами на суму 30% вартості товарів, у т.ч. необоротних активів (крім активів із права користування за договорами оренди), робіт і послуг (крім операцій, зазначених у [п. 140.2](#) та [пп. 140.5.6 ПКУ](#), та операцій, визнаних контрольованими відповідно до [ст. 39 ПКУ](#)), придбаних у:

- нерезидентів (у т.ч. пов'язаних осіб-нерезидентів), зареєстрованих у державах (на територіях), включених до переліку держав (територій), затвердженого КМУ відповідно до [пп. 39.2.1.2 ПКУ \(Перелік № 1045\)](#);
- нерезидентів, організаційно-правову форму яких включено до переліку, затвердженого КМУ відповідно до [пп. «г» пп. 39.2.1.1 ПКУ \(Перелік № 480\)](#), які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у т.ч. податок із доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, у якій вони зареєстровані як юридичні особи.

З 01.01.2022 [пп. 140.5.4 ПКУ](#) буде доповнено такою нормою:

*«Фінансовий результат до оподаткування збільшується на **всю суму** вартості товарів, у тому числі необоротних активів (крім активів з права користування за договорами оренди), робіт та послуг (крім операцій, зазначених у пункті 140.2 і підпункті 140.5.6 цього пункту, та операцій, визнаних контрольованими відповідно до статті 39 цього Кодексу), придбаних у нерезидентів, визначених абзацами третім і четвертим цього підпункту, **якщо такі операції не мають ділової мети**».*

Обов'язок доведення обставин, передбачених цим абзацом, покладається на контролюючий орган із застосуванням відповідних положень статті 39 цього Кодексу.

При цьому інші коригування, передбачені цим підпунктом, не застосовуються, а сума цього коригування щодо такої операції зменшується на суму коригування, передбаченого абзацом першим цього підпункту, якщо платник податку самостійно вже застосував це коригування щодо такої операції».

Також, абз. 6 [пп. 140.5.4 ПКУ](#) з 01.01.2022 передбачатиме винятки, за якими вимоги цього підпункту не застосовуються платником податку, якщо операція не є контрольованою та сума таких витрат підтверджується платником податку за цінами, визначеними за принципом «витягнутої руки» відповідно до процедури, установленної [ст. 39 ПКУ](#), але без подання звіту.

При цьому, якщо ціна придбання товарів, у т.ч. необоротних активів (крім активів із права користування за договорами оренди), робіт і послуг перевищує їх ціну, визначену за принципом «витягнутої руки» відповідно до процедури, установленної [ст. 39 ПКУ](#), коригування фінансового результату до оподаткування здійснюється на розмір різниці між вартістю придбання та вартістю, визначеною виходячи з рівня ціни, визначеної за принципом «витягнутої руки».

Водночас за новими нормами абз. 8 [пп. 140.5.4 ПКУ](#) з 01.01.2022 ці правила буде уточнено:

«У випадку незастосування вимог цього підпункту на підставі абзацу шостого цього підпункту, **якщо контролюючий орган не враховує (не визнає) таку операцію за результатами аналізу відповідно до статті 39 цього Кодексу**, фінансовий результат до оподаткування збільшується у порядку, передбаченому абзацом першим підпункту 140.5.2¹ пункту 140.5 статті 140 цього Кодексу. При цьому інші коригування, передбачені цим підпунктом, не застосовуються, а сума цього коригування щодо такої операції зменшується на суму коригування, передбаченого абзацом сьомим цього підпункту, якщо платник податку самостійно вже застосував це коригування щодо такої операції».

Свою чергою, нова норма [пп. 140.5.2¹ ПКУ](#) (діє з 01.01.2021) установлює, що:

«...фінансовий результат до оподаткування збільшується на суму операції, яку контролюючий орган не враховує (не визнає) внаслідок застосування підпункту 39.2.2.12 підпункту 39.2.2 пункту 39.2 статті 39 цього Кодексу.

При збільшенні фінансового результату до оподаткування податкового (звітного) періоду платника податків відповідно до вимог цього підпункту інші коригування, передбачені підпунктами 140.5.1 і 140.5.2 цього пункту щодо такої операції, не застосовуються.

Обов'язок здійснення коригування фінансового результату до оподаткування, передбаченого цим підпунктом, покладається на контролюючий орган, а сума цього коригування щодо такої операції зменшується на суми коригувань, передбачених підпунктами 140.5.1 і 140.5.2 цього пункту, якщо платник податку самостійно вже застосував ці коригування щодо такої операції».

Зміни до пп. 140.5.5¹ ПКУ

За чинними наразі нормами абз. 2 та 3 [пп. 140.5.5¹ ПКУ](#) фінансовий результат податкового (звітного) періоду збільшується на суму 30% вартості товарів, у т.ч. необоротних активів, робіт та послуг (крім операцій, визнаних контрольованими відповідно до [ст. 39 ПКУ](#)), реалізованих на користь:

- нерезидентів, зареєстрованих у державах (на території), включених до переліку держав (територій), затвердженого КМУ відповідно до [пп. 39.2.1.2 ПКУ \(Перелік № 1045\)](#);
- нерезидентів, організаційно-правову форму яких включено до переліку, затвердженого КМУ відповідно до [пп. «г» пп. 39.2.1.1 ПКУ \(Перелік № 480\)](#), які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у т.ч. податок із доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, у якій вони зареєстровані як юридичні особи.

За новими нормами абз. 4 [пп. 140.5.5¹ ПКУ](#) (діють із 01.01.2022):

«Фінансовий результат до оподаткування збільшується на **всю суму вартості товарів**, у тому числі необоротних активів, робіт та послуг (крім операцій, визнаних контрольованими відповідно до статті 39 цього Кодексу), реалізованих на користь нерезидентів, визначених абзацами другим та третім цього підпункту, якщо такі операції не мають ділової мети. **Обов'язок доведення обставин, передбачених цим абзацом, покладається на контролюючий орган із застосуванням відповідних положень статті 39 цього Кодексу**. При цьому інші коригування, передбачені цим підпунктом, не застосовуються, а сума цього коригування щодо такої операції зменшується на суму коригування, передбаченого абзацом першим цього підпункту, якщо платник податку самостійно вже застосував це коригування щодо такої операції».

Як і зараз, абз. 5 [пп. 140.5.5¹ ПКУ](#) встановлюватиме, що:

«...вимоги цього підпункту не застосовуються платником податку, якщо операція не є контрольованою та сума таких доходів підтверджується платником податку за цінами, визначеними за принципом «втягнутої руки» відповідно до процедури, встановленої статтею 39 цього Кодексу, але без подання звіту.

При цьому, якщо ціна реалізації товарів, у тому числі необоротних активів, робіт та послуг є нижчою за ціну, визначену відповідно до принципу «вितягнутої руки», встановленого статтею 39 цього Кодексу, коригування фінансового результату до оподаткування здійснюється на розмір різниці між вартістю, визначеною виходячи з рівня ціни, визначеної за принципом «витягнутої руки», та вартістю реалізації».

Проте згідно з новим уточненням, наведеним в абз. 7 пп. 140.5.5¹ ПКУ, з 01.01.2022 буде зазначено:

«У випадку незастосування вимог цього підпункту на підставі абзацу п'ятого цього підпункту, якщо контролюючий орган не враховує (не визнає) таку операцію за результатами аналізу відповідно до статті 39 цього Кодексу, фінансовий результат до оподаткування збільшується у порядку, передбаченому абзацом першим підпункту 140.5.2¹ пункту 140.5 статті 140 цього Кодексу. При цьому інші коригування, передбачені цим підпунктом, не застосовуються, а сума цього коригування щодо такої операції зменшується на суму коригування, передбаченого абзацом шостим цього підпункту, якщо платник податку самостійно вже застосував це коригування щодо такої операції».

Зміни до пп. 140.5.6 ПКУ

Указана норма передбачає, що фінансовий результат податкового (звітного) періоду збільшується на суму витрат із нарахування роялті (крім операцій, визнаних контрольованими відповідно до ст. 39 ПКУ) на користь нерезидента (у т.ч. нерезидента, зареєстрованого у державах (на територіях), зазначених у пп. 39.2.1.2 ПКУ), що перевищує суму доходів від роялті, збільшену на 4% чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за даними фінансової звітності за рік, що передує звітному (крім суб'єктів господарювання, які провадять діяльність у сфері телебачення і радіомовлення відповідно до Закону України «Про телебачення і радіомовлення»), а для банків — в обсязі, що перевищує 4% доходу від операційної діяльності (за вирахуванням податку на додану вартість) за рік, що передує звітному.

З 01.01.2022 в абз. 2 пп. 140.5.6 ПКУ буде внесено доповнення, згідно з яким «фінансовий результат до оподаткування збільшується на всю суму витрат по нарахуванню роялті (крім операцій, визнаних контрольованими відповідно до статті 39 цього Кодексу) на користь нерезидента (у тому числі нерезидента, зареєстрованого у державах (на територіях), зазначених у підпункті 39.2.1.2 підпункту 39.2 статті 39 цього Кодексу), якщо такі операції не мають ділової мети. **Обов'язок доведення обставин, передбачених цим абзацом, покладається на контролюючий орган із застосуванням відповідних положень статті 39 цього Кодексу.** При цьому інші коригування, передбачені цим підпунктом, не застосовуються, а сума цього коригування щодо такої операції зменшується на суму коригування, передбаченого абзацом першим цього підпункту, якщо платник податку самостійно вже застосував це коригування щодо такої операції».

Водночас, як і на цей момент, нормами абз. 3 та 4 пп. 140.5.6 ПКУ з 01.01.2022 передбачатиметься, що вимоги цього підпункту не застосовуються платником податку, якщо операція не є контрольованою та сума таких витрат підтверджується платником податку за цінами, визначеними за принципом «витягнутої руки», відповідно до процедури, установленної ст. 39 ПКУ, але без подання звіту.

Однак нові норми абз. 5 пп. 140.5.6 ПКУ з 01.01.2022 установлюватимуть:

«У випадку незастосування вимог цього підпункту на підставі абзаців третього та четвертого цього підпункту фінансовий результат до оподаткування збільшується у порядку, передбаченому підпунктом 140.5.2¹ пункту 140.5 статті 140 цього Кодексу. При цьому інші коригування, передбачені цим підпунктом, не застосовуються».

Отже, можна сказати, що **коригування з урахуванням доктрини ділової мети з 01.01.2022** стануть для «високодохідних» платників більш проблемними.

Контролюючі органи приділятимуть більше уваги аналізу відповідності операцій із «проблемними» нерезидентами (указаними в [Переліках № 480](#) та [№ 1045](#)), доктрині ділової мети навіть у тих операціях, які не є контрольованими.

І хоча доказувати таку невідповідність повинні контролери, на практиці буває інакше. Тому цим платникам має сенс уже зараз замислитися над цією проблемою і знайти варіанти її уникнення. Наприклад, підготувати обґрунтування відповідності операції діловій меті або знайти шляхи співпраці з менш проблемними контрагентами-нерезидентами.

Зауважимо також, що внесено уточнювальні зміни до [пп. 75.1.2 ПКУ](#), згідно з якими не може бути предметом планової документальної перевірки питання дотримання платником податків принципу «витягнутої руки», **крім випадків перевірки дотримання платником податків вимог пп. пп. 140.5.4, 140.5.5¹, 140.5.6 ПКУ** (до 01.01.2021 у цій нормі було вказано пп. пп. 140.5.4, 140.5.6 ПКУ). Ці зміни набули чинності з 01.01.2021, але фактично вони запрацюють із 01.01.2022, коли почнуть діяти відповідні правки, внесені до пп. 140.5.5¹ ПКУ.

Питання відповідності операції доктрині ділової мети **в неконтрольованих операціях** податківці можуть і наразі перевіряти під час проведення звичайної документальної перевірки. З огляду на це, таким питанням необхідно приділяти особливу увагу.

ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

МІНФІН ЗМІНИВ ФОРМИ ПОДАТКОВОЇ НАКЛАДНОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ З ПДВ

Міністерство фінансів України своїм наказом від 02.12.2020 р. № 734 затвердило у новій редакції:

- форму податкової накладної;
- форму податкової декларації з податку на додану вартість;
- форму уточнюючого розрахунку податкових зобов'язань з податку на додану вартість у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок.

Наказ Мінфіну № 734 від 02.12.2020 (zareєстрований в Міністерстві юстиції 26.01.2021 р. за №100/35722) було опубліковано в «Офіційному віснику» від 02.02.2021 р. №8.

Відповідно норми цього наказу діють з 1 березня.

Необхідність у внесенні змін до форм звітності з ПДВ, податкової накладної та РК та порядків їх заповнення виникла для реалізації вимог Закону № 466.

Починаючи з 1 березня 2021 року, ПН та РК треба складати за оновленими формами!

Нова форма Декларації з ПДВ набрала чинності з 1 березня, застосовувати її треба, починаючи зі звітування за березень, тобто до 20 квітня 2021 (п.46.4 ПКУ: визначення нових форм декларацій (розрахунків), які набирають чинності для складання звітності за податковий період, що настає за податковим періодом, у якому відбулося їх оприлюднення, є чинними форми декларацій (розрахунків), чинні до такого визначення).

ДПС звертає увагу на особливості складання оновленої податкової накладної (далі – ПН) / розрахунку коригування кількісних і вартісних показників до податкової накладної (далі – РК) та їх реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН), затверджених наказом Мінфіна від 02.12.2020 р. №734 (далі – Наказ №734).

Починаючи з 01.03.2021 Наказ №734 набирає чинності, тож ПН та РК мають складатися виключно за оновленими формами.

Що змінилось?

У ПН та РК з'явився новий реквізит **«код»**, в якому зазначається ознака джерела податкового номера відповідно до реєстру, якому належить податковий номер особи:

- 1 – Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України (ЄДРПОУ);
- 2 – Державний реєстр фізичних осіб-платників податків (ДРФО);
- 3 – реєстраційний (обліковий) номер платника податків (для платників податків, які не включені до ЄДРПОУ);
- 4 – серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, що відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки і мають відмітку у паспорті).

При цьому **рядок «код» у ПН та/або РК заповнюється виключно в разі заповнення рядка «Податковий номер платника податку або серія (за наявності) та номер паспорта» ПН та/або РК.** Врахуємо особливості складання ПН/РК та їх реєстрації в ЄРПН:

Починаючи з 01.03.2021, в ЄРПН можуть бути зареєстровані виключно ПН та/або РК, складені за новими формами (у редакції Наказу №734). При цьому ПН та/або РК, складені за формами, що були чинними до 01.03.2021, не прийматимуться до реєстрації в ЄРПН.

У разі, якщо, починаючи з 01.03.2021, **виникнуть підстави для складання РК до ПН**, складеної за формою, чинною до 01.03.2021, та зареєстрованої в ЄРПН до вказаної дати, **то такий РК необхідно скласти за новою формою** (у редакції Наказу №734). Водночас **у рядку «код» такого РК має бути проставлено код ознаки «1», «2», «3» або «4» залежно від ознаки джерела податкового номера відповідно до реєстру, якому належить податковий номер особи (постачальника/отримувача).**

Також **уточнено кількість найменувань поставлених товарів/послуг, які можуть бути зазначені в одній податковій накладній**, а саме, починаючи з 01.03.2021, така кількість не повинна перевищувати 99999 позицій (раніше було 9999 позицій).

Також, з 12 березня 2021 року набрав чинності наказ Міністерства фінансів від 01.03.2021 №131, яким також затверджено зміни до оновленої декларації з ПДВ та додатків до неї.
Затверджено **нові формати податкової накладної (J1201012) та декларації з ПДВ (J0200123).**

Такі зміни відбулись для приведення форм податкової накладної та декларації з ПДВ у відповідність до вимог ПКУ з урахуванням змін щодо пільгових ставок ПДВ: для окремих видів сільськогосподарської продукції зі ставкою 14%, сфери туризму та культури зі ставкою 7%, внесених законами України від 04 листопада 2020 року № 962-IX та від 17 грудня 2020 року № 1115-IX.

НОВА СТАВКА ПДВ ДЛЯ АГРОБІЗНЕСУ — 14%: ХТО, КОЛИ ТА ЯК ЗАСТОСОВУЄ

Законом від 17.12.2020 р № 1115-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ставки податку на додану вартість з операцій з постачання окремих видів сільськогосподарської продукції» (Закон № 1115) внесено зміни до [ПКУ](#), відповідно до яких імпортери та постачальники сільгосппродукції отримали знижену ставку 14% ПДВ для широкого діапазону операцій.

В Законі № 1115 також прописано перехідні правила.

[Закон № 1115](#) опубліковано у газеті «Голос України» № 35 за 24.02.2021 р., правила набрання чинності законотворці вказано в [п. II даного Закону](#): набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, однак його норми застосовні до податкових періодів, починаючи з **першого числа місяця, наступного за місяцем опублікування**. Таким чином, нову 14-відсоткову ставку ПДВ імпортери та постачальники сільгосппродукції (товарів) мають право застосовувати з **1 березня 2021 року**.

Нова ставка ПДВ 14%

Нову ставку застосовують до операцій із **постачання** на митній території України та **ввезення** на митну територію України сільськогосподарської продукції, яку класифікують за кодами УКТ ЗЕД, наведеними далі в таблиці 1, **крім** операцій з ввезення на митну територію України товарів, визначених у [п. 197.18 ПКУ](#) (пп. «г» [п. 193.1 ПКУ](#) у редакції [Закону № 1115](#)).

Сільгосппродукція, постачання та ввезення якої обкладають ПДВ за ставкою 14%.

Код УКТ ЗЕД	Назва продукту
0102	велика рогата худоба (жива)
0103	свині (живі)
0104 10	вівці (живі)
0401	лише в частині молока незбираного
1001	пшениця і суміш пшениці та жита (меслин)
1002	жито
1003	ячмінь
1004	овес
1005	кукурудза
1201	соеві боби (подрібнені або неподрібнені)
1204 00	насіння льону (подрібнене або неподрібнене)
1205	насіння свиріпи або ріпаку (подрібнене або неподрібнене)
1206 00	насіння соняшнику (подрібнене або неподрібнене)
1207	насіння та плоди інших олійних культур (подрібнені або неподрібнені)
1212 91	цукрові буряки

При цьому ставку 14% (20%) не застосовують, а діє звільнення від ПДВ для операції з ввезення на митну територію України **сільськогосподарськими товаровиробниками** племінних чистопородних тварин, племінних (генетичних) ресурсів за кодами УКТ ЗЕД, зазначених у [п. 197.18 ПКУ](#) (див. таблицю 2).

Сільгосппродукція, ввезення якої на митну територію України звільнено від ПДВ.

Код УКТ ЗЕД із п. 197.18 ПКУ	Назва продукту	Коди УКТ ЗЕД версії 2017 року*
0101 10 10 00	чистопородні племінні коні	0101 21 00 00
0102 10 10 00	чистопородні племінні нетелі (самки великої рогатої худоби до першого отелення)	0102 21 10 00
0102 10 30 00	чистопородні племінні корови	0102 21 30 00
0103 10 00 00	чистопородні племінні свині	0103 10 00 00
0104 10 10 00	чистопородні племінні вівці	0104 10 10 00
0511 10 00 00	сперма биків	0511 10 00 00
0511 99 85 10	ембріони великої рогатої худоби	0511 99 85 10

* Див. Перехідні таблиці від УКТ ЗЕД версії 2007 р. до УКТ ЗЕД версії 2012 р., затверджені наказом Міндоходів від 22.01.2014 р. [№ 54](#), та Перехідні таблиці від УКТ ЗЕД версії 2012 р. до УКТ ЗЕД версії 2017 р., затверджені наказом ДМСУ від 01.07.2020 р. [№ 234](#).

Операції з подальшого постачання зазначених племінних чистопородних тварин (окрім коней) обкладають ПДВ у загальному порядку за ставкою 14%, а племінних (генетичних) ресурсів (сперми биків, ембріонів ВРХ) та чистопородних племінних коней — за ставкою 20%.

Завважимо,

Вивезення сільгосппродукції за межі митної території України (експорт), як і раніше, обкладають ПДВ за **нульовою ставкою**.

Право на податковий кредит і компенсуючі ПДВ-зобов'язання

Операції з постачання (ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України) сільгосппродукції, які обкладають ПДВ за ставками 0%, 20% та 14%, вважаються **оподатковуваними операціями**. Тому, купуючи товари, послуги та необоротні активи з ПДВ для таких операцій, платникам ПДВ **не потрібно нараховувати компенсуючі ПДВ-зобов'язання** за [п. 198.5](#) чи [п. 199.1 ПКУ](#).

Інша справа, коли поряд з оподатковуваними платник ПДВ проводить пільгові постачання. У такому разі доведеться нараховувати компенсуючі податкові зобов'язання, аби нівелювати податковий кредит, що припадає на пільгові постачання, та здійснювати річний перерахунок ПДВ за [п. 199.4 ПКУ](#).

Своєю чергою, якщо товари/послуги, необоротні активи, придбані з ПДВ за зниженою ставкою ПДВ у розмірі 14%, призначені для використання або їх починають використовувати частково у звільнених від обкладення ПДВ операціях, а частково в оподатковуваних операціях, то в платника податку виникає обов'язок нарахувати податкові зобов'язання з ПДВ згідно з [п. 199.1 ПКУ](#) за ставкою податку в розмірі 14%. Адже саме за такою ставкою податку постачальник цих товарів/послуг визначав податкові зобов'язання з ПДВ, а покупець формував податковий кредит.

Компенсуючі податкові зобов'язання треба нараховувати за тією ставкою ПДВ, з якою раніше був показаний податковий кредит, що нівелюють такими зобов'язаннями.

Перехідні правила

В [п. 54¹ підрозділу 2 р. XX ПКУ](#) прописано перехідні правила, перехідні моменти обумовили як для ПДВ-зобов'язань, так і для податкового кредиту.

Податкові зобов'язання

Згідно з перехідними правилами для цілей застосування ставки 14% до операцій з ввезення на митну територію України та/або постачання на митній території України сільгосппродукції (товарів) із таблиці 1 ставку ПДВ у розмірі 20% застосовують у разі:

- 1) постачання на митній території України сільгосппродукції (товарів), яке відбувається **після перерахування платником ПДВ попередньої оплати (авансу)**, що була отримана до 01.03.2021;
- 2) коригування ПДВ-зобов'язань під час повернення попередньої оплати (авансу) або повернення продукції (товарів), що була отримана до 01.03.2021;
- 3) коригування ПДВ-зобов'язань за умови зміни договірної (контрактної) вартості продукції (товарів), постачання якої відбулася до 01.03.2021.

Такі перехідні положення є логічними: якщо до змін (до 01.03.2021) були передоплата, аванс (перша подія) із 20-відсотковим ПДВ, то постачання оплаченої сільгосппродукції (товарів) (друга подія) нічого не змінює. Відвантаження оплаченої частини постачання буде з 20-відсотковим ПДВ, незважаючи на те, що на дату такого відвантаження вже діє знижена ставка 14%. Тобто орієнтуємося на дату виникнення ПДВ-зобов'язань і застосовуємо ставку, яка чинна на таку дату.

Починаючи з 01.03.2021 до операцій із постачання сільгосппродукції (товарів), не оплаченої (не покритої авансом) до цієї дати, застосовують нову знижену ставку ПДВ.

Податковий кредит

У разі здійснення платником ПДВ операцій із постачання на митній території України сільгосппродукції (товарів) з таблиці 1, яка була придбана до 01.03.2021, за таким платником ПДВ зберігається податковий кредит із ПДВ у розмірі, який був нарахований під час придбання та/або постачання такої сільськогосподарської продукції (товарів). Тобто платникові ПДВ, який купив сільгосппродукцію (товари) із 20-відсотковим ПДВ до змін, а продає її після 01.03.2021 із 14-відсотковим податком, **не потрібно коригувати податковий кредит**, шляхом нарахування компенсуючих ПДВ-зобов'язань.

Нова знижена ставка ПДВ покликана зменшити податкове навантаження на сільгосптоваровиробників.

ДЕРЖАВА ПІДТРИМУЄ КУЛЬТУРУ, ТУРИЗМ І КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ

23.12.2020 набрав чинності Закон України від 04.11.2020 р. №962-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо державної підтримки культури, туризму та креативних індустрій» (далі – Закон № 962), опубліковано у офіційному виданні «Голос України» від 22.12.2020 №237.

Запроваджено бюджетні гранти і ставку 7% з ПДВ на окремі послуги.
Переважна частина норм діє із 23.12.2020, а щодо зменшення ставки ПДВ – з 01.01.2021.

Бюджетні гранти

Зміни у цій частині набрали чинності 23.12.2020.

Визначення самого терміна «бюджетний грант» містить новий [пп. 14.1.277¹ ПКУ](#):

«<...> бюджетний грант — цільова допомога у вигляді коштів або майна, що надаються на безоплатній і безповоротній основі за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів, міжнародної технічної допомоги для реалізації проекту або програми у сферах культури, туризму та у секторі креативних індустрій, спорту та інших гуманітарних сферах у порядку, встановленому законом. Перелік надавачів бюджетних грантів визначає Кабінет Міністрів України».

Переліку надавачів бюджетних грантів наразі немає, оскільки Закон № 962 надав Кабміну місячний строк із дня набрання чинності цим Законом, аби привести у відповідність уже наявні нормативні акти та прийняти нові ([п. 2 р. II Закону № 962](#)).

Нюанси оподаткування

Податок на прибуток

Відтепер у [п. 134.1 ПКУ](#) зазначено, що платники з доходом не більше ніж 40 млн грн мають право **не застосовувати** різниць із [р. III ПКУ](#), *«(крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років та коригувань, визначених підпунктом 140.4.8 пункту 140.4 та підпунктом 140.5.16 пункту 140.5 статті 140 цього Кодексу)»*. Тож «грантова» різниця є винятковою, та застосовувати її повинні всі платники податку на прибуток (незалежно від розміру доходу).

Відповідно внесено зміни до [п. 140.4 ПКУ](#) через появу нового [пп. 140.4.8 ПКУ](#), яким передбачено зменшення фінрезультату на суму бюджетних грантів, отриманих платником податку та зарахованих до складу доходів звітного періоду згідно з НП(С)БО або МСФЗ.

Дзеркально з'явився новий [пп. 140.5.16 ПКУ](#), яким передбачено збільшення фінрезультату до оподаткування на суму витрат, пов'язаних із виконанням умов договору про надання бюджетного гранту, здійснених у поточному звітному періоді за рахунок таких грантів (але не більше за суму таких грантів) і зарахованих до складу витрат поточного звітного періоду згідно з НП(С)БО або МСФЗ.

Якщо отримувач – фізособа

Звертаємо увагу, що не оподатковують і не включають до загального місячного або річного оподаткованого доходу платника податку дохід у вигляді бюджетного гранту під час його нарахування (виплати, надання) на користь платника податків ([пп. 170.7¹.1 ПКУ](#)).

Податковим агентом платника податку під час нарахування (виплати, надання) на його користь доходу у вигляді бюджетного гранту є надавач такого гранту ([пп. 170.7¹.2 ПКУ](#)). Відповідно, податковий агент і повинен відобразити таку виплату/нарахування в [Податковому розрахунку](#), де має зазначити відомості про укладені договори з надання бюджетних грантів та їх умови, у т.ч. строк виконання договору, реєстраційний номер [облікової картки фізичної особи – платника податку](#), яка одержала бюджетний грант, або серію та номер паспорта, а також інформацію про факт використання платником податку бюджетного гранту чи його частини за цільовим призначенням або порушення платником податків умов договору про цільове використання бюджетного гранту, про повне або часткове повернення платником податку бюджетного гранту на користь податкового агента-надавача бюджетного гранту (у разі такого повернення) ([пп. 170.7¹.2 ПКУ](#)).

У разі невиключення податковим агентом-надавачем бюджетних грантів до [Податкового розрахунку](#) інформації про порушення платником податку умов договору про цільове використання бюджетного гранту такий надавач бюджетного гранту зобов'язаний виконати всі обов'язки податкового агента щодо доходів, визначених [п. 170.7¹ ПКУ](#) ([пп. 170.7¹.3 ПКУ](#)).

У разі якщо платник податку допустив порушення цільового використання бюджетного гранту, то він **зобов'язаний відобразити суму доходу**, отриманого у вигляді бюджетного гранту (його частини), щодо якої допущено порушення відповідних умов договору про цільове використання гранту, у складі річного оподатковуваного доходу за відповідний звітний рік і **подати річну податкову декларацію** та самостійно сплатити податок із таких доходів ([пп. 170.7¹.4 ПКУ](#)).

Якщо ж грантові кошти повертає платник податку (отримувач) надавачеві або повертають лише їх частину **у звітному році**, то такий платник податку має право в порядку, установленому [ст. 42 ПКУ](#), повідомити про це контролюючий орган із наданням копій документів, що підтверджують факт такого повернення. При цьому платник податку звільняється від обов'язку відобразити таку частину виплаченого (наданого) та поверненого гранту у складі доходів у річній податковій декларації та сплатити податок із відповідних доходів ([пп. 170.7¹.5 ПКУ](#)).

А ось у разі повернення гранту або його частини в наступному році платник податків має право подати уточнюючу податкову декларацію та зменшити суму річного оподатковуваного доходу за відповідний звітний рік на повернену суму гранту, за умови надання копій документів, що підтверджують факт повернення відповідного гранту або його частини на користь надавача гранту (податкового агента) ([пп. 170.7¹.5 ПКУ](#)).

Єдиний податок і ФОП

Отримані гранти ФОПом-єдинником не зараховують до складу доходу згідно з [п. 292.1 ПКУ](#). Аналогічно не є доходом отримання бюджетних грантів ФОПом-загальносистемником ([пп. 177.3.2 ПКУ](#)), а також особами, що провадять незалежну професійну діяльність ([п. 178.3 ПКУ](#)).

Якщо ж буде допущено порушення цільового використання бюджетного гранту, то тут, власне, на ФОПа (єдинника чи загальносистемника) та особу, що провадить незалежну професійну діяльність, очікує стандартний алгоритм зі сплати та декларування як для фізичних осіб.

Не є доходами отримані бюджетні гранти й для юридичних осіб на єдиному податку завдяки змінам до [п. 292.11 ПКУ](#).

У разі нецільового використання наданого бюджетного гранту платник податку-юридична особа зобов'язаний збільшити податкові зобов'язання за наслідками податкового періоду, на який припадає таке порушення, на суму єдиного податку за ставкою, передбаченою [п. 293.5 ПКУ](#).

Гастрольні витрати — не додаткове благо

Відповідні зміни внесено до [пп. «б» пп. 164.2.17 ПКУ](#), завдяки яким:

«<...> не вважається додатковим благом платника податку сплачена суб'єктом кінематографії вартість товарів та послуг, а саме проїзду, проживання, харчування, охорони, страхування, медичного обслуговування, тренування, навчання, що пов'язані з участю такого платника податку у виробництві аудіовізуальних творів, що виробляються (створюються) суб'єктами кінематографії України, якщо це передбачено умовами договору з такими платниками податку та/або режисерським сценарієм аудіовізуального твору.

Також не вважається додатковим благом платника податку сплачена закладом культури вартість товарів та послуг, а саме проїзду, проживання, харчування, охорони, страхування, медичного обслуговування, тренування, що пов'язані з участю такого платника податку у створенні та показі (проведенні) культурних, у тому числі гастрольних, заходів, якщо це передбачено умовами договору з такими платниками податку».

ПДВ-пільги

Зміни до [ст. ст. 193, 197, 208 ПКУ](#) та [підрозділу 2 р. XX ПКУ](#) – набрали чинності з 01.01.2021.

Саме завдяки цим змінам **знижено ставку ПДВ до 7%** щодо:

- постачання послуг із показу (проведення) театральних, оперних, балетних, музичних, концертних, хореографічних, лялькових, циркових, звукових, світлових та інших вистав, постановок, виступів професійних мистецьких колективів, артистичних груп, акторів та артистів (виконавців), кінематографічних прем'єр, культурно-мистецьких заходів;
- постачання послуг із показу оригіналів музичних творів, демонстрації виставкових проєктів, проведення екскурсій для груп та окремих відвідувачів у музеях, зоопарках і заповідниках, відвідування їх територій та об'єктів відвідувачами;
- постачання послуг із розповсюдження, демонстрування, публічного сповіщення й публічного показу фільмів, адаптованих відповідно до законодавства в україномовні версії для осіб із порушеннями зору та осіб із порушеннями слуху;
- постачання послуг із тимчасового розміщування (проживання), що надають готелі й подібні засоби тимчасового розміщування ([клас 55.10 група 55 КВЕД ДК 009:2010](#)).

Зауважимо: «готельна» знижена ставка ПДВ діятиме до 1 січня 2023 року ([п. 74 підрозділу 2 р. XX ПКУ](#)).

Завдяки змінам до [п. 208.2 ПКУ](#) ставку ПДВ у розмірі 7% застосовують і в разі постачання згаданих вище послуг нерезидентами, місце постачання яких розташоване на митній території України.

Щодо запровадження 7%-ї ставки жодних перехідних чи коригувальних вимог не передбачено. Таким чином, усе, що було реалізовано/оплачено у цій частині до 01.01.2021, оподатковують ПДВ за ставкою 20%, а ось із 01.01.2021 застосовують ставку 7%.

З 1 січня 2021 року звільняються від оподаткування ПДВ операції з ввезення на митну територію України в митному режимі імпорту товарів, що входять до складу національної кінематографічної спадщини ([п. 197.25 ПКУ](#)).

Крім того, [Законом № 962](#) продовжено до 1 січня 2025 року дію «кінематографічної» пільги, але там ситуація така:

- до 1 січня 2023 року звільняються від оподаткування ПДВ операції з постачання послуг із демонстрування, розповсюдження, показу та/або публічного сповіщення національних фільмів та іноземних фільмів, дубльованих, озвучених державною мовою на території України, демонстраторами, розповсюджувачами та/або організаціями мовлення (публічними сповіщувачами) ([п. 13¹ підрозділу 2 р. XX ПКУ](#));
- з 1 січня 2023 року до 1 січня 2025 року ці операції звільнятимуться від оподаткування ПДВ за умови, що такі національні фільми та іноземні фільми адаптовані відповідно до законодавства в україномовні версії для осіб із порушеннями зору та осіб із порушеннями слуху ([п. 13² підрозділу 2 р. XX ПКУ](#)).

Продовжено до 1 січня 2025 року звільнення від оподаткування ПДВ операцій із постачання національних фільмів, визначених [Законом України «Про кінематографію»](#), виробниками, демонстраторами й розповсюджувачами національних фільмів, а також із постачання робіт і послуг із виробництва національних фільмів, а також із постачання робіт і послуг із виготовлення архівного комплексу вихідних матеріалів національних фільмів і фільмів, створених на території України, з постачання робіт і послуг із тиражування національних фільмів та іноземних фільмів, дубльованих, озвучених державною мовою на території України, а також із постачання робіт і послуг із дублювання, озвучення державною мовою іноземних фільмів на території України, з постачання робіт і послуг із збереження, відновлення та реставрації національної кінематографічної спадщини ([п. 12 підрозділу 2 р. XX ПКУ](#)).

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

B
U
S
I
N
E
S
S

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА 2020 РІК

Фінансова звітність за 2020 рік подається разом з аудиторським висновком. Вперше річну фінансову звітність за 2020 рік разом з аудиторським звітом слід подати не пізніше 10 червня 2021 року. Нагадаємо для кого це є обов'язковим і яка відповідальність передбачена за неподання.

Змінами, внесеними Законом №466-IX до п. 46.2 ПКУ, передбачено, що платники податку на прибуток, які відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом, подають контролюючому органу:

- разом з податковою декларацією за відповідний річний податковий (звітний) період звіт про фінансовий стан (баланс) та звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати), складені до перевірки фінансової звітності аудитором;
- річну фінансову звітність разом з аудиторським звітом, яка підлягає оприлюдненню, у строк не пізніше 10 червня року, наступного за звітним. У разі неподання (несвоєчасного подання) річної фінансової звітності разом з аудиторським звітом, яка підлягає оприлюдненню, застосовується відповідальність, передбачена п. 120.1 ПКУ для подання податкових декларацій (розрахунків).

При цьому, оскільки ця зміна набрала чинності 23 травня 2020 року і граничний термін подання декларації та фінансової звітності за звітний період (2019 рік) вже минув, то вперше норма цього пункту щодо обов'язкового подання річної фінансової звітності разом з аудиторським звітом у строк не пізніше 10 червня року, наступного за звітним, **застосовується в теперішньому 2021 році за підсумками 2020 звітного року.**

Кому необхідно подавати фінзвітність разом з аудиторським висновком?

Відповідно до п. 3 ст. 14 Закону про бухоблік (Закон №996), в залежності від категорії суб'єкта господарювання, фінзвітність разом з аудиторським висновком мають подавати:

- підприємства, що становлять суспільний інтерес (крім великих підприємств, які не є емітентами цінних паперів), публічні акціонерні товариства, суб'єкти природних монополій на загальнодержавному ринку та суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях – не пізніше ніж до 30 квітня року, що настає за звітним періодом, мають оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським висновком на своїй веб-сторінці (у повному обсязі) та в інший спосіб у випадках, визначених законодавством;
- великі підприємства, які не є емітентами цінних паперів, та середні підприємства – не пізніше ніж до 1 червня року, що настає за звітним періодом, мають оприлюднювати річну фінансову звітність разом з аудиторським висновком на своїй веб-сторінці (у повному обсязі);
- інші фінансові установи, що належать до мікропідприємств та малих підприємств – не пізніше ніж до 1 червня року, що настає за звітним періодом, мають оприлюднювати річну фінансову звітність разом з аудиторським висновком на власній веб-сторінці (у повному обсязі).

ЗА 2020 РІК ПОТРІБНО ПОДАВАТИ ФІНЗВІТНІСТЬ, СКЛАДЕНУ НА ОСНОВІ ТАКСОНОМІЇ UA MCF3 XBRL

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку інформує, що підприємства, визначені в ч. 2 ст. 12-1 Закону про бухгалтерський облік, подають фінансову звітність за 2020 рік, перший квартал, перше півріччя та дев'ять місяців 2021 року у порядку та строки, визначені законодавством, за формами, затвердженими Наказом № 73, а банки подають фінансову звітність за формами, визначеними НБУ.

При цьому, такі підприємства на виконання пункту 2 Порядку подання фінансової звітності також повинні будуть скласти фінансову звітність у електронній формі на основі Таксономії UA XBRL MCF3 2020 року та подати її до центру збору фінансової звітності.

24 грудня 2020 року Комітетом з управління Системою фінансової звітності прийняте рішення рекомендувати регуляторам фінансових ринків в межах своїх повноважень забезпечити необхідні заходи щодо подовження строків подання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності, складеної на основі Таксономії UA XBRL MCF3 2020 року, до центру збору фінансової звітності за 2020 рік, перший квартал, перше півріччя та дев'ять місяців 2021 року та не застосовувати санкції за неподання такої звітності суб'єктами господарювання у строки, визначені законодавством, протягом 2021 року.

Для можливості подання фінансової звітності на основі Таксономії UA XBRL MCF3, підприємства повинні попередньо зареєструватися у центрі збору фінансової звітності.

Нагадаємо, що відповідно до ч. 2 ст. 12-1 Закону про бухгалтерський облік підприємства, що становлять суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається КМУ, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами.

ЄСВ, ПДФО

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЄДИНОГО РАХУНКУ ДЛЯ СПЛАТИ ПОДАТКІВ

З 1 січня 2021 року можна було (але не необхідно!) перейти на єдиний рахунок для сплати податків, зборів та ЄСВ.

За інформацією ДПС, для цього необхідно здійснити три простих кроки:

1. Через Електронний кабінет подати «Повідомлення про використання єдиного рахунку» за формою J/F 1307001.
2. Отримати квитанцію про включення до Реєстру платників, які використовують єдиний рахунок.
3. Надати до обслуговуючого банку розрахункові документи із зазначенням реквізитів єдиного рахунку на загальну суму без визначення одержувачів або з визначенням одержувачів.

Відмовитися від використання єдиного рахунку (якщо ви на нього перейшли) можна буде з 1 січня наступного календарного року.

МІНФІН ЗАТВЕРДИВ ЄДИНУ ЗВІТНІСТЬ З ПДФО, ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ ТА ЄСВ ДЛЯ РОБОТОДАВЦІВ

Мінфін виклав у новій редакції форму №1ДФ. Вона міститиме тепер ще шість додатків. Вперше її подавати потрібно за I квартал 2021 року.

Мінфін [наказом від 15.12.2020 р. №773](#) виклав у новій редакції:

- Форму Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків-фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску. Тепер він включає в себе зміст звіту з ЄСВ.
- Порядок заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків-фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску.

Нагадаємо, що за [Законами №115](#) та [116](#) з 1 січня 2021 року передбачено подавати звітність про нарахування ЄСВ у складі звітності з ПДФО (для податкових агентів у складі [ф. №1ДФ](#)). Таку звітність слід подавати до податкового органу за основним місцем обліку платника ЄСВ.

Наказ набирає чинності з 01 січня 2021 року, але не раніше дня його офіційного опублікування. Документ опубліковано в «Офіційному віснику України» №101 від 28.12.2020 р.

Нову звітність слід буде подавати щокварталу з розбивкою по місяцям.

Вперше подавати новий податковий розрахунок за ф. №1 ДФ слід за I квартал 2021 року. Це передбачено Наказом № 773.

Оновлена форма отримала назву «Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків-фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску».

Новий розрахунок складається із:

- основної частини (Розділ I Розрахунку «Нарахування доходу та єдиного внеску за найманих працівників в розрізі місяців звітного кварталу», Розділ II Розрахунку «Нарахування грошового забезпечення та єдиного внеску за військовослужбовців, поліцейських, осіб рядового і начальницького складу та на суми допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами в розрізі місяців звітного кварталу (крім військовослужбовців строкової військової служби);
- додатку 1 «Відомості про нарахування заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) застрахованим особам»;
- додатку 2 Відомості про осіб, які доглядають за дитиною до досягнення нею трирічного віку, при усиновленні дитини, та осіб із числа непрацюючих працездатних батьків, усиновителів, опікунів, піклувальників, які фактично здійснюють догляд за дитиною з інвалідністю;
- додатку 3 «Відомості про осіб, які проходять строкову військову службу»;
- додатку 4 «Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору»;
- додатку 5 «Відомості про трудові відносини осіб та період проходження військової служби»;
- додаток 6 «Відомості про наявність підстав для обліку стажу окремим категоріям осіб відповідно до законодавства».

Вперше подавати новий податковий розрахунок за ф. №1 ДФ – за I квартал 2021 року.

У разі, якщо на підприємстві з'являється працівник, який виходить на пенсію чи претендує на виплати з фондів, необхідно буде подати на нього звіт як «довідковий».

Тобто тип «**довідковий**» зазначається у разі, якщо Податковий розрахунок треба подати з відомостями, необхідними для призначення застрахованим особам:

- **пенсії;**
- **матеріального забезпечення, страхових виплат.**

Такий звіт міститиме лише додатки з інформацією на працівника, необхідною для призначення відповідної виплати.

Причина подання звітності указуватиметься в «шапці» відповідного додатка, який подається в складі Податкового розрахунку з типом «довідковий».

Якщо проставлена позначка:

- «для призначення пенсії» (додатки Д1 (рядок 035), Д5 (рядок 036) та Д6 (рядок 034) за наявності в них інформації щодо застрахованої особи), то додатки мають містити відомості для призначення пенсії по застрахованій особі. Їх будемо подавати за період до дати формування заяви на призначення пенсії;
- «для призначення матеріального забезпечення, страхових виплат» (додаток Д1 (рядок 035) та за потреби додаток Д5 (рядок 036)) – у цьому разі потрібно буде вказати відомості для призначення інших соціальних виплат по застрахованій особі.

Періодичність подання таких довідкових звітів чітко не прописана в оновленому Порядку № 4.

Вказано лише, що **довідковий Податковий розрахунок подається за наявності підстав для його подання.**

Податковий розрахунок має 6 додатків. Проте звичайні роботодавці матимуть справу лише з 4 із них.

Прототипами додатків Д1, Д5 та Д6 послужили таблиці 6, 5 та 7 Звіту з ЄСВ відповідно. Додаток 4ДФ – це модернізована форма № 1ДФ.

Звітний період, за який подається Податковий розрахунок, — податковий квартал. Але у разі необхідності (вихід на пенсію, отримання виплат із соцфондів) на працівника подаватиметься довідковий Податковий розрахунок.

Те, що про деяких працівників було надано інформацію про певні місяці в проміжному «Довідковому» Розрахунку, не позбавляє вас обов'язку від подання інформації про них у «Звітному» Розрахунку.

Інформацію про осіб, зазначених у довідковому Розрахунку необхідно також дублювати у звітному Розрахунку за відповідний звітний період (квартал). Тобто інформація про одних і тих же осіб відображається два рази, перший – у «Довідковому» всередині кварталу, другий – у квартальному «Звітному» після закінчення кварталу.

Якщо звітний квартал підійшов до завершення і потрібні будуть дані за квартал для призначення пенсії, матзабезпечення або страхових виплат, слід подати Розрахунок вже не «Довідковий», а просто «Звітний».

Такі роз'яснення надано в листах Пенсійного фонду України та Міністерства фінансів України: лист ПФУ від 22.01.2021 р. №2800-050102-1/2832 та лист МФУ від 27.01.2021 р. №11220-02-62/2362.

З 2021 РОКУ ФІЗИЧНІ ОСОБИ – «ЄДИННИКИ» ПОДАЮТЬ ОДНУ ЗВІТНІСТЬ З ЄДИНОГО ПОДАТКУ ТА ЄСВ

Мінфін наказом від 05.11.2020 р. [№ 670](#) вніс зміни до Порядку формування та подання страхувальниками звіту щодо сум нарахованого ЄСВ (Порядку №435).

Документ набрав чинності з 01.01.2021 року (з 1 числа місяця, що настає за місяцем його офіційного опублікування, був опублікований 28.12.2020 року).

Важливі уточнення в [Порядку № 435](#).

1. У разі припинення або зняття з обліку в органах доходів і зборів страхувальник зобов'язаний подати Звіт з ЄСВ за останній звітний період до дня держреєстрації припинення, в якому:

- здійснено держреєстрацію припинення страхувальника або підприємницької діяльності;
- припинено незалежну професійну діяльність згідно з даними реєстру страхувальників;
- платник втратив статус члена фермерського господарства, набув статусу особи, яка підлягає страхуванню на інших підставах, звільнений від сплати ЄСВ.

В інших випадках страхувальники, на яких не поширюється дія [Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань"](#), зобов'язані подати Звіт з ЄСВ до дня подання заяви до органу доходів і зборів про зняття з обліку платника ЄСВ, в якому подано заяву про зняття з обліку.

Зі Звітом з ЄСВ за останній звітний період страхувальники зобов'язані подати звіти за попередні звітні періоди, якщо вони не подавались.

Змінами до [Порядку № 435](#) також передбачено за які звітні періоди та в які строки подають Звіт з ЄСВ із зазначенням типу форми «ліквідаційна».

2. Уточнено, що Таблицю 5 Звіту з ЄСВ подають, якщо протягом звітного періоду:

- особу було переміщено з одного структурного підрозділу до іншого, переведено на іншу постійну посаду або роботу у того самого страхувальника;
- особу призначено на нову посаду у того самого страхувальника.

3. Таблиця 5 Звіту з ЄСВ викладена у новій редакції. У ній з'явилася нова графа «Професійна назва роботи».

Також, графу 17 виклали у новому формулюванні «Документ підстава про початок, кінець трудових або цивільно-правових відносин, переведення на іншу посаду, роботи та відпусток».

4. В таблиці 1 Звіту з ЄСВ рядок 2 отримав оновлену назву «підприємствами, установами і організаціями, фізичними особами-підприємцями, у тому числі тими, які обрали спрощену систему оподаткування, працюючим особам з інвалідністю (8,41 %)», що дає можливість ФОП вносити до нього інформацію про нараховану зарплату працівникам з інвалідністю.

5. З'явилися нові позиції в Таблиці відповідності кодів категорій застрахованих осіб та кодів бази нарахування і розмірів ЄСВ.

**ДЕКЛАРУВАННЯ
ГРОМАДЯНАМИ ДОХОДІВ,
ОДЕРЖАНИХ ПРОТЯГОМ 2020
РОКУ. ОСОБЛИВОСТІ
ЗАПОВНЕННЯ ДЕКЛАРАЦІЇ
ПРО ДОХОДИ ЗА 2020 РІК**

ДЕКЛАРУВАННЯ ГРОМАДЯНАМИ ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ПРОТЯГОМ 2020 РОКУ. ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОВНЕННЯ ДЕКЛАРАЦІЇ ПРО ДОХОДИ ЗА 2020 РІК

Граничні строки подання декларації за звітний (податковий) 2020 рік для фізичних осіб-підприємців на загальній системі оподаткування – 09.02.2021 р., для фізичних осіб та фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність – 30.04.2021 р.

З початку 2021 року стартувала кампанія декларування громадянами доходів, одержаних протягом 2020 року.

Щороку подавати декларацію про майновий стан і доходи за минулий рік – конституційний обов'язок громадян (ч. 2 ст. 67 Конституції України).

За вибором платника податків декларація подається за місцем своєї податкової адреси особисто або уповноваженою на це особою; поштою або засобами електронного зв'язку.

Для зручності платників та спрощення процедури декларування доходів громадянами, на офіційному вебпорталі ДПС в Електронному кабінеті у розділі «ЕК для громадян» працює електронний сервіс «Декларація про майновий стан і доходи». За допомогою цього сервісу можна заповнити декларацію та надіслати її до контролюючого органу в електронному вигляді з копіями первинних документів, зокрема, для використання права на податкову знижку.

Граничні строки подання декларації за звітний (податковий) 2020 рік:

- для фізичних осіб-підприємців, які здійснюють підприємницьку діяльність на загальній системі оподаткування, – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року. Останній день – 09.02.2021;
- для громадян, які відповідно до норм розділу IV ПКУ зобов'язані подавати декларацію, та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, – до 01 травня року, що настає за звітним. Останній день – 30.04.2021;
- для фізичних осіб, які декларують право на податкову знижку – по 31 грудня включно наступного за звітним роком. Останній день – 31.12.2021.

Обов'язок щодо подання декларації у платників податків виникає:

- при отриманні доходів не від податкових агентів (тобто від інших фізичних осіб, які не зареєстровані як самозайняті особи). До таких доходів відносяться, зокрема, доходи від надання в оренду рухомого або нерухомого майна іншим фізичним особам; успадкування чи отримання в дарунок майна не від членів сім'ї першого та другого ступеня споріднення тощо;
- при отриманні від податкових агентів доходів, які не підлягали оподаткуванню при виплаті, але які не звільнені від оподаткування. До таких доходів відносяться, зокрема, операції з інвестиційними активами;
- при отриманні іноземних доходів;
- та в інших випадках передбачених законодавством, зокрема, при отриманні у власність майна за рішенням суду.

Разом з тим, слід зазначити, що обов'язок платника податку щодо подання податкової декларації вважається виконаним і податкова декларація не подається, якщо такий платник податку отримувал доходи виключно:

- від податкових агентів, які не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу;
- виключно від податкових агентів незалежно від виду та розміру нарахованого (виплаченого, наданого) доходу, крім випадків, прямо передбачених IV розділом ПКУ;
- від операцій продажу (обміну) майна, дарування, дохід від яких відповідно до розділу IV ПКУ не оподатковується, оподатковується за нульовою ставкою та/або з яких при нотаріальному посвідченні договорів був сплачений податок відповідно до розділу IV ПКУ;
- у вигляді об'єктів спадщини, які оподатковуються за нульовою ставкою податку та/або з яких сплачено податок відповідно до п. 174.3 ПКУ.

Від відповідального ставлення до вимог законодавства і своєчасного виконання конституційного обов'язку громадянами залежить економічний розвиток держави, її фінансова безпека та рівень соціального захисту.

ПОВЕРТАЄТЕ ФІЗОСОБІ КОШТИ ТА МАЙНО ЧЕРЕЗ ВИХІД ІЗ ЗАСНОВНИКІВ: ЩО З ПДФО?

Емітент корпоративних прав виступає у якості податкового агента лише в частині відображення у ф. №1ДФ під ознакою доходу «112» операції з повернення коштів або майна (майнових прав) фізичній особі, попередньо внесених нею до статутного капіталу.

Суми доходу у вигляді майнового і немайнового внеску до статутного фонду юридичної особи-емітента корпоративних прав в обмін на такі права не включаються до загального оподаткованого доходу фізичної особи.

Отже, сума майнового внеску фізичної особи до статутного капіталу юридичної особи-резидента не є об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб та військовим збором.

Юридична особа-емітент корпоративних прав виступає у якості податкового агента лише в частині відображення в податковому розрахунку за ф. 1ДФ під ознакою доходу «178» суми грошових коштів або майна, внесених фізичною особою до статутного фонду такої юридичної особи в обмін на корпоративні права. Відповідно податковий розрахунок за ф. 1ДФ заповнюється наступним чином:

- у графі 3а відображається сума нарахованого доходу;
- у графі 3 – сума виплаченого доходу;
- у графі 4а та графі 4 проставляються прочерки;
- у графі 5 зазначається ознака доходу «178».

Щодо операції з повернення коштів або майна (майнових прав) фізичній особі, попередньо внесених нею до статутного капіталу, то слід враховувати наступне.

До складу загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку включається інвестиційний прибуток від проведення операцій з цінними паперами, деривативами та корпоративними правами, випущеними в інших, ніж цінні папери, формах (пп. 164.2.9 ст. 164 Податкового кодексу).

Звітним періодом вважається календарний рік, за результатами якого платник зобов'язаний подати річну податкову декларацію про майновий стан і доходи, в якій відображає загальний фінансовий результат, отриманий протягом такого звітного року (пп. 170.2.1 ст. 170 ПКУ).

Інвестиційний прибуток розраховується як позитивна різниця між доходом, отриманим платником податку від продажу окремого інвестиційного активу з урахуванням курсової різниці (за наявності), та його вартістю, що визначається із суми документально підтверджених витрат на придбання такого активу (пп. 170.2.2 ст. 170 ПКУ).

Продаж інвестиційного активу – це операція з повернення платнику коштів або майна (майнових прав), попередньо внесених ним до статутного капіталу емітента корпоративних прав, у разі виходу такого платника податку з числа засновників (учасників), зменшення статутного капіталу такого емітента чи його ліквідації.

Придбання інвестиційного активу – це операції з внесення платником коштів або майна до статутного капіталу юридичної особи-резидента в обмін на емітовані ним корпоративні права.

Емітент корпоративних прав (юридична особа) виступає у якості податкового агента, лише в частині відображення у податковому розрахунку за ф. 1ДФ під ознакою доходу «112» операції з повернення коштів або майна (майнових прав), фізичній особі, попередньо внесених нею до статутного капіталу.

При цьому фізична особа повинна визначити фінансовий результат операцій з інвестиційними активами та подати податкову декларацію до 1 травня року, що настає за звітним. Інвестиційний прибуток оподатковується податком на доходи фізичних осіб за ставкою 18% та військовим збором за ставкою 1,5%.

Слід зазначити, що не підлягає оподаткуванню та не включається до загального річного оподаткованого доходу дохід, отриманий платником податку протягом звітного податкового року від продажу інвестиційних активів, якщо сума такого доходу не перевищує суму, визначену в абз. першому пп. 169.4.1 ст. 169 ПКУ, тобто у 2020 році – 2940 гривень (пп. 170.2.8 ст. 170 ПКУ).

The image features a black and white silhouette of a person's head and shoulders in profile, facing left. They are using a laptop, with their hand visible on the keyboard. The entire image is overlaid with a complex network of white lines and various digital icons, including bar charts, line graphs, a globe, and circular data visualizations, suggesting a theme of technology, data analysis, or digital communication.

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: РЕЛІГІЙНИХ, ГРОМАДСЬКИХ

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: РЕЛІГІЙНИХ, ГРОМАДСЬКИХ

Розгляд особливостей оподаткування неприбуткових організацій слід розпочати з того факту, що такі організації не можуть отримувати «інші доходи», які можна обкласти податком на прибуток, і далі лишатися в неприбутковому статусі. Отримав інші доходи – позбавляєшся неприбуткового статусу?

Умови перебування в неприбутковому статусі

Неприбуткові підприємства, установи й організації (далі називатимемо їх неприбутковими організаціями) – це неприбуткові організації, які не є платниками податку на прибуток підприємств відповідно до п. 133.4 ПКУ (див. пп. 14.1.121 ПКУ).

А от уже в пп. 133.4.1 та пп. 133.4.2 ПКУ встановлені відповідні умови. Згідно з нормами цих підпунктів неприбутковою організацією є організація, що одночасно відповідає таким вимогам:

1. Утворена та зареєстрована в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації.
2. Установчі документи якої (або установчі документи організації вищого рівня, на підставі яких діє неприбуткова організація відповідно до закону) містять заборону розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників – у розумінні ЦКУ), членів такої організації, працівників (окрім оплати їхньої праці, нарахування ЄСВ), членів органів управління й інших пов'язаних із ними осіб. Причому не вважається розподілом отриманих доходів (прибутків) фінансування видатків, визначених пп. 133.4.2 ПКУ.
3. Доходи (прибутки) неприбуткової організації використовують винятково для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) і напрямів діяльності, визначених її установчими документами. Доходи неприбуткових релігійних організацій використовують також для провадження неприбуткової (добродійної) діяльності, передбаченої законом для релігійних організацій, у т.ч. надання гуманітарної допомоги, провадження благодійної діяльності, милосердя.
4. Установчі документи якої (або установчі документи організації вищого рівня, на підставі яких діє неприбуткова організація згідно із законом) передбачають передання активів одній або декільком неприбутковим організаціям відповідного виду, іншим юридичним особам, що здійснюють недержавне пенсійне забезпечення відповідно до закону (для недержавних пенсійних фондів), чи зарахування до доходу бюджету в разі припинення юридичної особи (унаслідок її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення). Щоправда, ця умова не поширюється на об'єднання й асоціації об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та житлово-будівельні кооперативи.
5. Унесена контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

До того ж перша та четверта вимоги щодо наявності установчих документів не поширюються на бюджетні установи.

Ознайомимося з кожною з наведених вище вимог докладніше.

Перший критерій: утворення згідно з профільним Законом

Релігійна організація. Профільний Закон – Закон про релігійні організації (Закон № 987).

Ось окремі положення Закону № 987, які висвітлюють наше питання:

- утворюють із метою задоволення релігійних потреб громадян сповідувати й поширювати віру (ст. 7 Закону № 987);
- у канонічних й організаційних питаннях можуть підпорядковуватися будь-яким діючим в Україні та за її межами релігійним центрам (управлінням) (ст. 8 Закону № 987);
- релігійна організація діє на підставі статуту, який приймають на загальних зборах віруючих громадян або на релігійних з'їздах, конференціях і повинен містити відомості, наведені у ст. 12 Закону № 987;
- статут підлягає обов'язковій державній реєстрації (ст. 14 Закону № 987);
- кожна релігійна організація (за ст. 7 Закону № 987 – релігійні громади, управління та центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади, а також об'єднання, що складаються із зазначених вище релігійних організацій) є окремою юридичною особою (ст. 13 Закону № 987) тощо.

Отже, якщо релігійна організація виконала ці вимоги профільного Закону, можна говорити, що перший критерій виконано.

Громадське об'єднання. Профільний Закон – Закон про громадські об'єднання (Закон № 4572).

Громадське об'єднання за організаційно-правовою формою утворюють як громадську організацію (засновники та члени-фізичні особи) або громадську спілку (засновники-юридичні особи, а членами можуть бути й фізичні особи) (ст. 1 Закону № 4572).

Щодо утворення та реєстрації громадського об'єднання в профільному Законі № 4572 зазначено:

- вимоги до засновників (ст. 7 Закону № 4572);
- вимоги до членів-учасників (ст. 8 Закону № 4572);
- утворюють на установчих зборах, що оформлюється протоколом (ч. 1 ст. 9 Закону № 4572);
- протягом 60 днів із дня проведення установчих зборів повинно бути зареєстроване в порядку, передбаченому Законом № 755 (ч. 8 ст. 9 Закону № 4572);
- вимоги до статуту (ст. 11 Закону № 4572).

Громадське об'єднання, що виконало ці вимоги, відповідає першому критерію.

Другий критерій: заборона розподілу доходу серед засновників, працівників, пов'язаних осіб

Відповідна норма повинна бути записана у статуті організації. Подібна вимога для громадського об'єднання передбачена також у ч. 6 ст. 3 Закону № 4572. А в Законі № 987 такої вимоги немає. Проте якщо релігійна організація воліє бути неприбутковою, цю вимогу обов'язково слід мати в її статуті.

Така заборона не поширюється на виплату заробітної плати серед працівників, засновників, членів, які працюють в організації. Для того щоб ця норма повноцінно працювала, неприбутковій організації доцільно дотримуватися всієї кадрової технології. Тобто організація повинна мати затверджений штатний розпис. Працівників треба приймати на роботу на підставі заяви, видавати наказ про прийняття на роботу.

Зокрема, особливості трудових відносин у релігійних організаціях наведені у ст. 25 Закону № 987. Єдиною особливістю є укладення трудового договору з найманим працівником у письмовій формі. Щоправда, у цьому Законі зазначено ще й про реєстрацію трудового договору згідно з установленим порядком. Але такого порядку немає. Отже, реєструвати договір не потрібно.

З трудовими договорами та виплатою заробітної плати більш-менш зрозуміло.

Що робити з іншими виплатами, пропущено за цивільно-правовими договорами, і виплатами на інших підставах?

Наприклад, виплати священно-, церковнослужителям у релігійній організації не підпадають під категорію заробітної плати. Адже ці особи працюють не на підставах трудового законодавства, а відповідно до норм внутрішнього церковного права. Такі особи не працюють, а служать (аналог – служба у Збройних силах, поліції тощо).

З огляду на наявні в Україні податкові правові конструкції робота священно-, церковнослужителів зручно вписується в поняття «незалежної професійної діяльності». Хоча для цього служителям слід стати на облік як самозайняті особи. Це не завжди роблять, тому служителів можуть оформлювати і як працівників за трудовим договором і цивільно-правовим договором. Або ж просто виплачувати інші доходи, прирівняні до заробітної плати.

Чи не є така виплата розподілом доходу серед засновників (учасників тощо)?

Вважаємо, що подібні виплати, як і виплати за цивільно-правовими договорами, цілком законні. Тому що відповідно до абз. 3 пп. 133.4.1 ПКУ не є розподілом отриманих доходів (прибутків) фінансування видатків, визначених пп. 133.4.2 ПКУ. Ось чому доходи (прибутки) неприбуткової організації повинні використовуватися винятково для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізацію мети (цілей, завдань) і напрямів діяльності, визначених її установчими документами.

А ті виплати, які ми розглядаємо, здійснюються не за гарні очі, а за виконання якоїсь роботи в організації, що спрямована на виконання статутних цілей. Така сама думка щодо виплати доходу засновнику (учаснику), працівнику або члену неприбуткової організації за виконані роботи (надані послуги) на підставі ЦПД наведена в ІПК ГУ ДФС у Донецькій області від 30.11.2018 р. № 5028/ІПК/05-99-12-03-12, ІПК ДФСУ від 21.06.2017 р. № 757/6/99-99-13-01-02-15/ІПК, від 06.11.2017 р. № 2529/С/99-99-15-02-02-14/ІПК.

У ПКУ наведена єдина суттєва ознака належних витрат – їх зв'язок із видатками на утримання організації тощо.

Тому слід розуміти, що, коли відсутній зв'язок між виплатою та видатками на утримання, реалізацію мети й/чи напрямів діяльності, то виплати вже не можна вважати здійсненими відповідно до норм п. 133.4 ПКУ.

Чи вписується у видатки неприбуткової організації надання нею позики (фінансової поворотної допомоги) своєму працівникові чи засновникові (учаснику)?

Міркуємо так: свої доходи неприбуткова організація має використовувати лише на своє утримання та реалізацію мети створення. Але якщо в працівника якісь складні життєві обставини, і йому потрібна допомога. Своєю чергою, працівник трудиться в організації, докладає чимало зусиль, аби організація досягала своєї мети. Тоді логічно, що організація допомагає працівникові, надаючи позику. І таким чином така операція цілком підходить під поняття «утримання». Власне, чіткої межі немає між тим, де утримання, а де вже неутримання.

З іншого боку, на практиці подеколи позикою прикривають операцію розподілу прибутку організації між працівниками, засновниками, учасниками. Наприклад, дають позику на 10, 20, 30 років, а коли минають ці роки, то позику продовжують іще на 10, 20, 30 років.

Певна річ, що позика видана без наміру її повернути. Тобто за формою – позика, а за суттю – розподіл прибутку. Але позику можуть надати й на рік-два. Після цього працівник її повертає. І тоді чим ця остання не витрати на утримання організації? Тим паче що це не безповоротні, а поворотні витрати.

Якщо працівник не поверне таку позику, то вийде ніби так, що організація непрямо розподілила прибуток?

У такому разі загалом надання позик працівникам, учасникам може вписуватися в поняття утримання організації. Але якщо дозволити цю практику, напевне, вона призведе в реальності до суцільних махінацій. Тим паче якщо з певних причин позика не буде повернена – найімовірніше, це визнають непрямым розподілом прибутку. Тому ми б не радили неприбутковим організаціям надання позик.

Інша ситуація – виплата працівникові або членові організації безповоротної матеріальної допомоги.

Чи вписується така допомога у видатки на утримання організації або реалізацію її мети?

Міркування тут такі самі, як і для позики. І знову ми не радимо неприбутковим організаціям надавати матеріальні допомоги.

Щоправда, не тоді, коли йдеться про виплату працівникові матеріальної допомоги, яка входить до фонду заробітної плати згідно з Інструкцією зі статистики заробітної плати, затвердженою наказом Держкомстату України від 13.01.2004 р. № 5. Виплати працівникам, які входять до фонду заробітної плати, не є розподілом прибутку організації та можуть здійснюватися нею у статусі неприбуткової (див. ІПК ДФСУ від 15.12.2017 р. № 3018/6/99-99-15-02-02-15/ІПК, ІПК ДПСУ від 18.10.2019 р. № 830/6/99-00-07-02-02-15/ІПК, від 17.04.2020 р. № 1587/6/99-00-07-02-02-06/ІПК).

Звісно, це обмеження не стосується й надання благодійної, гуманітарної допомоги відповідними неприбутковими організаціями. Дозволено «гуманітарити й благодійничати» релігійним організаціям (див. пп. 133.4.2 ПКУ): доходи неприбуткових релігійних організацій використовують також для провадження неприбуткової (добродійної) діяльності, передбаченої законом для релігійних організацій, у т.ч. надання гуманітарної допомоги, здійснення благодійної діяльності, милосердя.

Крім того, варто розглянути ситуацію, коли згідно з договором оренди комунального майна орендар самостійно розподіляє кожен черговий платіж за оренду майна та спрямовує відповідні частини орендної плати безпосередньо комунальному некомерційному підприємству (балансоутримувачу) та до бюджету територіальної громади, а комунальне некомерційне підприємство, своєю чергою, у складі своїх доходів для цілей бухгалтерського обліку відображає одержану від орендаря частину орендної плати, яку в повному обсязі використовує для фінансування видатків на своє утримання, реалізацію мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами. Відповідно до Узагальнюючої податкової консультації, затвердженої наказом Мінфіну України від 19.01.2021 р. № 23, такий порядок розрахунків не є розподілом доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників) такого підприємства. Але при цьому потрібно дотримуватися інших вимог пп. 133.4.1 та пп. 133.4.2 ПКУ щодо перебування такого комунального некомерційного підприємства в Реєстрі неприбуткових установ та організацій.

Ми навели декілька прикладів і зрештою важливо зрозуміти, як розрізнити розподіл доходу між засновниками від інших витрат на утримання організації та досягнення її цілей.

По-перше, ми б радили фінансову діяльність неприбуткових організацій оформлювати кошторисами. Кошторис – це перелік за видами та сумами доходів і витрат. Плюс до того – витратну частину наводять за розділами, скажімо:

- на утримання організації (зарплата, нарахування, орендна плата, комунальні послуги тощо);
- на здійснення статутних цілей (поширення рекламних матеріалів, проведення просвітницьких лекцій тощо).

На розділі може поділятися й дохідна частина, приміром:

- отримання благодійних пожертв;
- поширення (продаж) відповідної літератури;
- пасивні доходи (відсотки банку тощо);
- надання майна в оренду;
- продаж зайвого майна організації тощо.

Кошториси можуть бути різні. Наприклад, можна складати один плановий кошторис на весь рік (квартал, місяць тощо), а потім у межах цього кошторису розподіляти всі кошти, які надходять до організації. Наприкінці року плановий кошторис уточнюють до рівня фактичного. Або ж можна складати кошториси під фактично отримане фінансування. Особливості складання, виконання кошторисів доцільно закріпити у статуті організації та/або в її внутрішніх документах.

По-друге, класифікувати витрати на утримання тощо можна за фактом виплат за отримані послуги, виконані роботи, придбані товари, які придбавають для виконання цілей організації за принципом: «ти мені – я тобі». Тож, якщо виплати здійснюють не за таким принципом (матеріальна допомога, подарунок, позика тощо), вони відразу потрапляють до категорії проблемних, за якими можуть виникнути питання щодо їх доречності. Звісно, це не стосується благодійництва.

Третій критерій: отриманий організацією дохід (прибуток) розподіляють на фінансування видатків на утримання організації, реалізацію її мети та напрямів діяльності

Загалом цей критерій ми розглянули вище. Але тут постає питання про допустимі джерела отримання організацією доходу (прибутку).

ПКУ не містить щодо цього якихось обмежувальних норм і не встановлює допустимих джерел. Тобто, з позиції ПКУ, джерела отримання доходу можуть бути будь-які, аби лише вони витрачалися за встановленим призначенням. Інша справа, якщо джерела отримання доходів визначає профільне законодавство.

Наприклад, згідно зі статтями 18, 22, 23 Закону № 987:

- релігійні організації володіють, користуються та розпоряджаються майном, яке належить їм на праві власності;
- релігійні організації мають право звертатися за добровільними фінансовими й іншими пожертвуваннями й одержувати їх;
- релігійні організації не мають права проводити примусове оподаткування віруючих;
- релігійні організації мають право виготовляти, експортувати, імпортувати й розповсюджувати предмети релігійного призначення, релігійну літературу й інші інформаційні матеріали релігійного змісту;
- релігійні організації мають право провадити добродійну діяльність і милосердя як самостійно, так і через громадські фонди.

З перелічених вище норм Закону випливають і допустимі базові джерела отримання доходу, такі як:

- орендна плата за здавання майна в оренду;
- кошти від продажу майна;
- добровільні пожертви;
- продаж предметів, літератури, інформаційних матеріалів релігійного призначення.

До цих джерел можна також додати отримані відсотки на депозит. Під питанням стоїть плата за проведення богослужінь, релігійних обрядів, церемоній, тому що проведення богослужінь, релігійних обрядів, церемоній – це одна з основних цілей релігійної організації.

Причому відповідно до ст. 18 Закону № 987 релігійні організації не мають права проводити примусове оподаткування віруючих.

По-перше, у будь-якому разі джерела доходу доцільно прописувати у статуті організації.

По-друге, питання аналізування джерел доходу не належить до компетенції фіскальних органів.

Якщо неприбуткова організація продала належну їй нерухомість.

Подібне питання ми з'ясували під час розгляду другого критерію: якщо отриманий дохід направлений лише на фінансування видатків такої організації, на її утримання, реалізацію мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених статутними документами такої організації, то він не підлягає оподаткуванню (див. консультацію Головного управління ДФС у Закарпатській області).

Такий самий висновок був зроблений у роз'ясненні ДПС із категорії 102.04 розділу «Запитання – відповіді з Бази знань» ЗІР (zir.tax.gov.ua), зокрема щодо продажу належних неприбутковій організації основних засобів:

«...утворена згідно із законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації, та внесена до Реєстру неприбуткова організація не нараховує та не сплачує у встановленому порядку податок на прибуток з доходів, отриманих нею в межах статутної діяльності від виконання робіт, надання послуг, продажу товарів або основних засобів тощо за умови, що такі доходи (прибутки) використовуються такою неприбутковою організацією виключно для фінансування видатків на її утримання, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами, як це передбачено пп. 133.4.2 п. 133.4 ст. 133 ПКУ, та не здійснюється розподіл доходів (прибутків) серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб.

У разі недотримання неприбутковою організацією вимог, встановлених п. 133.4 ст. 133 ПКУ, а для релігійної організації – вимог, визначених абзацом другим пп. 133.4.1 і пп. 133.4.2 п. 133.4 ст. 133 ПКУ, така організація підлягає виключенню з Реєстру з визначенням податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств відповідно до підпунктів 133.4.3 та 133.4.4 п. 133.4 ст. 133 ПКУ».

Отже, податківцям загалом байдуже, які джерела надходження коштів, аби лиш їх витрачали на потреби організації та не розподіляли серед засновників (учасників, працівників). Щоправда, усі джерела надходження коштів мають бути обумовлені статутом організації.

Четвертий критерій: долю майна в разі припинення неприбуткової організації прописують у статуті

У статуті має бути зазначено, що в разі припинення організації (ліквідації, злиття, поділу, приєднання чи перетворення) її майно буде передане одній або декільком організаціям відповідного виду чи зараховане в дохід бюджету. Це не стосується об'єднань й асоціацій об'єднань співвласників багатоквартирних будинків.

П'ятий критерій: організація повинна бути внесена до Реєстру неприбуткових установ і організацій

Порядок ведення Реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру затверджено постановою КМУ від 13.07.2016 р. № 440.

Відповідно до п. 6 Порядку № 440 для включення до Реєстру неприбуткова організація повинна подати до контролюючого органу:

- реєстраційну заяву за формою 1-РН згідно з додатком 1 та засвідчені підписом керівника чи представника такої організації та скріплені печаткою (за наявності) копії установчих документів неприбуткової організації, крім тих, що оприлюднені на порталі електронних сервісів відповідно до Закону № 755,
- а житлово-будівельні кооперативи – також засвідчені підписом керівника чи представника такого кооперативу та скріплені печаткою (за наявності) копії документів, що підтверджують дату прийняття в експлуатацію завершеного будівництвом житлового будинку та факт спорудження або придбання такого будинку житлово-будівельним (житловим) кооперативом.

Неприбуткові організації, що діють на підставі установчих документів організації вищого рівня, відповідно до закону подають разом із реєстраційною заявою за формою 1-РН згідно з додатком 1 засвідчену підписом керівника чи представника такої організації та скріплену печаткою (за наявності) копію документа, який підтверджує включення до організації вищого рівня та надає право діяти на підставі установчих документів такої організації вищого рівня.

Документи можуть подавати:

- особисто керівник або представник неприбуткової організації чи вповноважена на це особа;
- поштою з повідомленням про вручення й описом вкладення;
- засобами електронного зв'язку в електронній формі;
- державному реєстратору як додаток до заяви про державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу в разі внесення до установчих документів змін, які впливають на систему оподаткування неприбуткової організації.

Включення до Реєстру (якщо немає відмов для включення) відбувається протягом 3 робочих днів із дня отримання контролюючим органом зазначеного пакета документів (п. 8 Порядку № 440).

Новостворені організації вважаються неприбутковими з дня їх державної реєстрації, якщо вони подали документи для внесення до Реєстру під час або протягом 10 днів із дня державної реєстрації та які за результатами розгляду цих документів внесені до Реєстру (пп. 133.4.1 ПКУ).

Звітування неприбуткових організацій із податку на прибуток

Відповідно до пп. 133.4.7 ПКУ для неприбуткових організацій, унесених до Реєстру, установлюється річний податковий (звітний) період. Тобто з огляду на норми пп. 49.18.3 ПКУ Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації (форма якого затверджена наказом Міністерства фінансів України від 17.06.2016 р. № 553) подають за наслідками року лише раз протягом 60 к. дн., що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року, тобто до 1 березня наступного року. Разом зі Звітом про використання доходів неприбуткові організації подають річну фінансову звітність (п. 46.2 ПКУ).

Нагадаємо.

Згідно із ч. 3 ст. 11 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV для неприбуткових організацій національними положеннями (стандартами) встановлено скорочену за показниками фінансову звітність у складі балансу та звіту про фінансові результати.

Неприбуткова організація, унесена до Реєстру, порушила вимоги ПКУ – що робити?

Порядок дій передбачено пп. 133.4.3 ПКУ, зокрема:

- у строк, визначений для місячного податкового (звітного) періоду (до 20 числа місяця, наступного за звітним, – пп. 49.18.1 ПКУ), організація подає Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації за період із початку року (або з початку визнання організації неприбутковою в установленому порядку, якщо таке визнання відбулося пізніше) по останній день місяця, у якому вчинено порушення;
- у Звіті необхідно зазначити суму самостійно нарахованого податкового зобов'язання з податку на прибуток. Податкове зобов'язання розраховують відповідно до суми операції (операцій) нецільового використання активів;
- визначену суму нарахованого податкового зобов'язання сплачують протягом 10 к. дн., що настають за останнім днем відповідного граничного строку (п. 57.1 ПКУ). Фактично до 30 числа місяця, наступного за звітним;
- неприбуткова організація – порушник виключається ДПС із Реєстру неприбуткових установ та організацій та з першого дня місяця, наступного за місяцем, у якому вчинено порушення, вважається платником податку на прибуток;
- за період із 1 числа місяця, коли організація стала платником податку на прибуток, і до кінця поточного року організація повинна щокварталу подавати декларацію з податку на прибуток (з наростаючим підсумком), сплачувати податок у строк, визначений для квартального періоду, та подавати фінансову звітність у порядку, установленому для платників податку на прибуток;
- з наступного року організація стає платником податку на прибуток на загальних підставах.

Чи може неприбуткова організація бути платником ПДВ

Неприбуткова організація є неприбутковою лише щодо сплати податку на прибуток. Але якихось специфічних пільг зі сплати ПДВ вона не має. Тож неприбуткова організація в разі отримання для провадження своєї діяльності доходу від здійснення операцій постачання товарів/послуг реєструється платником ПДВ в обов'язковому чи добровільному порядку відповідно до норм статей 181, 182 ПКУ.

В обов'язковому порядку вона реєструється, якщо загальна сума від здійснення операцій із постачання товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню згідно з п. V ПКУ, у т.ч. із використанням локальної чи глобальної комп'ютерної мережі, нарахована (сплачена) такій особі протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує 1 000 000 грн (без урахування ПДВ). Реєстрацію здійснюють у контролюючому органі за місцезнаходженням неприбуткової організації.

До підрахунку граничної суми 1 000 000 грн входять операції постачання, які загалом підлягають оподаткуванню (за ставкою 20%, 7%, 0%) і звільнені (умовно звільнені) від обкладення ПДВ. Не входять операції, які не є об'єктом обкладення ПДВ.

Особливість неприбуткових організацій – можливість значних постачань товарів/послуг безоплатно, наприклад як благодійна, гуманітарна допомога тощо. Але ж безоплатні постачання товарів/послуг також є об'єктом обкладення ПДВ, тож у т.ч. входять до обсягу постачання товарів/послуг для визначення граничної суми 1 000 000 грн (пп. 14.1.185, пп. 14.1.191, п. 185.1 ПКУ).

Своєю чергою, відповідно до п. 188.1 ПКУ база оподаткування операцій із постачання товарів/послуг не може бути нижчою за ціну придбання таких товарів/послуг. Отже, фактично під час безоплатного надання товарів/послуг база оподаткування ПДВ буде не нижчою за ціну придбання таких товарів/послуг.

ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

U
B
S
-
N
E
S
S

ЗАКОН ПРО ДИСТАНЦІЙНУ РОБОТУ

Закон від 04.02.2021 р. №1213-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення правового регулювання дистанційної роботи», опублікований в «Голосі України» від 26.02.2021 р. №37, діє з 27 лютого 2021 року.

Законом передбачено вдосконалення правових відносин у сфері регулювання дистанційної та надомної роботи.

Законом запроваджується два самостійних види (форми) роботи – дистанційна та надомна.

Надано право роботодавцю при укладенні трудового договору про дистанційну або надомну роботу отримувати відомості про місце проживання або інше місце за її вибором, де буде виконуватись трудова функція (з метою належного оформлення працівника на дистанційну роботу).

Законом забезпечено можливість ознайомлення працівника з правилами внутрішнього трудового розпорядку, колективним договором, локальними нормативними актами роботодавця, повідомленнями та іншими документами, з якими працівник має бути ознайомлений у письмовій формі, шляхом обміну електронними документами.

Згідно із Законом працівник може дистанційно ознайомитися з вимогами щодо охорони праці шляхом використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеозв'язку.

Законом забезпечено можливість працівника поєднувати дистанційну роботу з виконанням роботи в звичайному режимі на робочих місцях у приміщеннях чи на території роботодавця.

Законом покладено на власника або уповноважений ним орган зобов'язання щодо забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці на робочих місцях на території і у приміщеннях власника.

Законом внесено відповідні зміни до Кодексу законів про працю України, Закону України «Про охорону праці».

ОПУБЛІКОВАНО ЗАКОН ПРО ЕЛЕКТРОННІ ТРУДОВІ КНИЖКИ

10 березня в газеті «Голос України» опубліковано Закон № 1217-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівника в електронній формі». Закон набере чинності 10 червня 2021 року, крім окремих положень, якими передбачено, що протягом трьох місяців з дня опублікування цього Закону Кабмін повинен затвердити нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону.

Законом запроваджується облік трудової діяльності працівника в електронній формі в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Законом врегульовано механізм накопичення, обробки та використання цієї інформації, зокрема, для підтвердження наявного стажу роботи та призначення пенсій.

Відповідні зміни внесено до Кодексу законів про працю України, Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, Законів України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про державну службу» та деяких інших законодавчих актів щодо запровадження.

Законом передбачено:

- установити п'ятирічний перехідний період для включення до Державного реєстру відомостей з паперових трудових книжок про трудову діяльність працівника (протягом цього періоду застосовуватиметься як паперова трудова книжка, так й електронна форма уже наявних або внесених відомостей про трудову діяльність працівника з Державного реєстру);
- визначити, що внесення відомостей про трудову діяльність до Державного реєстру через веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду України у вигляді сканованих або оцифрованих копій, передбачених законодавством документів (трудова книжка, довідок тощо), здійснюється працівником і роботодавцем із обов'язковим накладенням кваліфікованого електронного підпису;
- установити, що після внесення відомостей про трудову діяльність працівника до Державного реєстру, роботодавець зобов'язаний видати оригінал паперової трудової книжки йому на руки під підпис, при цьому також передбачено обов'язок роботодавця вносити на вимогу працівника до паперової трудової книжки записи про прийняття на роботу, переведення та звільнення;
- запровадити можливість автоматичного призначення пенсії (без особистого звернення особи) зі збереженням за особою права відстрочення виходу на пенсію, при цьому, якщо особою перенесено призначення пенсії та продовжено перебування у трудових відносинах, розмір її пенсії підвищуватиметься на 0,5-0,75 %. В рамках автоматичного призначення пенсій також передбачено можливість визначення за допомогою програмних засобів Державного реєстру найбільш вигідного варіанту для призначення пенсії, включаючи дату такого призначення.

Така реформа створить можливості для:

- зменшення витрат роботодавців на ведення паперового документообігу;
- спрощення доступу до інформації про набутий стаж працівників для призначення виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, насамперед у випадку тимчасової втрати працездатності;
- врахування даних стосовно освіти та кваліфікації, яку має працююче населення та яку отримують молоді люди, для забезпечення узгодження пропозицій, які існують на ринку праці, та планування підготовки (перепідготовки) фахівців за актуальними напрямками;
- усунення можливих ризиків і негативних наслідків втрати трудової книжки, її фізичного пошкодження, фальсифікації та внесення недостовірних відомостей до цього документа.

ЯК ПРАВИЛЬНО ОФОРМЛЮВАТИ РОБОТУ ЗА ДОГОВОРОМ ЦПХ?

Цивільно-правові договори не можуть укладатися на невизначений строк. Такий договір оформлюється лише на строк, за який має бути наданий результат роботи.

Основною ознакою, що відрізняє цивільно-правові відносини від трудових, є те, що трудовим законодавством регулюється процес трудової діяльності, її організація.

За цивільно-правовим договором процес організації трудової діяльності залишається за його межами, метою договору є отримання певного матеріального результату.

Відповідно до [ч. 1 ст. 21 КЗпП](#) трудовим договором є угода між працівником і власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом чи фізичною особою, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, з підляганням внутрішньому трудовому розпорядкові, а власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган чи фізична особа зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін.

За трудовим договором працівника приймають на роботу (посаду), включену до штату підприємства, для виконання певної роботи (певних функцій) за конкретною кваліфікацією, професією, посадою. Працівникові гарантується заробітна плата, встановлені трудовим законодавством гарантії, пільги, компенсації тощо.

За цивільно-правовим договором оплачується не процес праці, а її результати, котрі визначають після закінчення роботи і оформляють актами здавання-приймання виконаних робіт (наданих послуг), на підставі яких провадиться їх оплата. Договором також може бути передбачено попередню або поетапну оплату. У трудовій книжці запис про виконання роботи за цивільно-правовими договорами не робиться.

Звичайно, чинним законодавством не заборонено укладання цивільно-правових договорів, проте при укладанні таких договорів суб'єкти господарювання дуже часто допускають помилки, змішуючи трудові відносини із цивільно-правовими.

Так, при укладанні цивільно-правових договорів, суб'єкти господарювання не обумовлюють кількісний об'єм виконання робіт, що є підставою для висновків про виконання зазначених робіт на постійній основі. При укладанні цивільно-правового договору має бути чітко зазначено обсяги виконання робіт та строк, за який ці роботи мають бути виконані.

Щодо терміну дії договору теж є певні питання. Так, деякі «підприємливі» суб'єкти передбачають, що договір діє до моменту виконання сторонами своїх зобов'язань, і якщо за один місяць до закінчення строку дії договору жодна із сторін письмово не вимагатиме його розірвання, договір вважається пролонгованим на рік. При цьому слід зауважити, що відповідно до вимог чинного законодавства, строк договору про надання послуг встановлюється за домовленістю сторін згідно зі [ст. 905 ЦКУ](#), а строки виконання роботи або її окремих етапів встановлюються у договорі підяду відповідно до [ст. 846 ЦКУ](#).

Тобто, **цивільно-правові договори не можуть укладатися на невизначений строк**. Такий договір оформлюється лише на строк, за який має бути наданий результат роботи (тобто надана послуга чи виконана робота, передбачену умовами договору). Адже за ЦПД оплачується не процес праці, а його кінцевий результат, який визначається після закінчення роботи й оформлюється актом. **Таким чином, цивільно-правові договори, укладені на невизначений строк, свідчать про ознаки трудових відносин.**

Що стосується ціни та оплати послуг, то дуже часто в договорах визначається, що винагорода виконавців за цивільно-правовим договорами за виконану роботу розраховується виходячи із мінімальної заробітної плати, що також має ознаки трудового законодавства. Слід зауважити, що за виконання роботи за цивільно-правовим договором, виконавцю сплачується винагорода ([ст. 1147 ЦКУ](#)), яка жодним чином не пов'язується із мінімальною заробітною платою, та із заробітною платою взагалі. Саме наявність такої умови свідчить про трудові, а не цивільно-правові відносини.

Проведення інструктажу на робочому місці при укладанні цивільно-правових договорів також дозволяє перекваліфікувати цивільні відносини в трудові. Адже проведення такого інструктажу передбачено [ст. 29 КЗпП України](#), який регулює саме трудові відносини.

Окремо слід виділити питання матеріальної відповідальності в межах заробітку, яке іноді звучить в цивільно-правових договорах. Згідно з [ст. 132 КЗпП України](#), така відповідальність передбачена лише в разі заподіяння шкоди при виконанні трудових обов'язків.

ЗЕЛЕНСЬКИЙ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО ЗМІНИ ДО ЗАКОНУ ПРО КОМПЕНСАЦІЮ ГРОМАДЯНАМ ВТРАТИ ЧАСТИНИ ДОХОДІВ У ЗВ'ЯЗКУ З ПОРУШЕННЯМ СТРОКІВ ЇХ ВИПЛАТИ

Закон від 04.02.2021 року № 1214-ІХ «Про внесення змін до Закону України «Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати» від 04.02.2021 року набрав чинності 26 лютого 2021 року (документ було офіційно опубліковано в газеті «Голос України» 25.02.21).

Документ встановлює вичерпний перелік видів грошових доходів, за порушення строків виплати яких громадянам має нараховуватися компенсація.

Зокрема, до пенсій, соціальних виплат, стипендій та зарплат додано такі види доходів:

- сума індексації грошових доходів громадян;
- суми відшкодування шкоди, заподіяної фізичній особі каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я;
- кошти, що виплачуються особам, які мають право на відшкодування шкоди у разі втрати годувальника.

Також уточнено положення Закону України «Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати» стосовно джерел виплати компенсації у зв'язку зі створенням Фонду соціального страхування України.

НАПРАВЛЕННЯ У ВІДРЯДЖЕННЯ НЕ ПРАЦІВНИКА: ЧИ МОЖЛИВО?

Розглянемо питання:

Чи може громадська організація відправити у відрядження керівника, з яким не укладено трудовий договір? Керівника призначено на підставі Протоколу зборів засновників. Його внесено до реєстру ЄДРПОУ як керівника, проте трудова угода з ним не укладена, зарплату він не отримує.

Службовим відрядженням вважається поїздка працівника за розпорядженням керівника підприємства на визначений строк до іншого населеного пункту для виконання службового доручення поза місцем його постійної роботи. Таке визначення службового відрядження дає **Інструкція №59**.

Проте її положення обов'язкові тільки для «бюджетників». А ось «інші» підприємства можуть не дотримуватися приписів цієї Інструкції: для них вона має рекомендаційний характер (див. листи ДПСУ від 31.03.2012 р. №5742/6/15-1415, Мінфіну від 04.05.2011 р. №31-07230-16-25/11433 і від 22.11.2011 р. №31-07230-16-10/28802, Мін'юсту від 13.02.2012 р. №54-0-2-12/7.2). Крім того, такого висновку дійшов і ВАСУ в постанові від 07.10.2014 р. №К/800/4207/14.

В **Інструкції №59** йдеться тільки про відрядження найманих працівників. Незважаючи на це, вважаємо, що підприємство має повне право направити свого засновника у відрядження, навіть, якщо він не значиться у штаті.

ПКУ говорить лише про оподаткування сум, наданих на відрядження (див. пп. 170.9.1 ПКУ). Сума відшкодованих витрат на відрядження не є доходом фізичної особи, у тому числі члена керівного органу підприємства.

Разом з тим, згідно зі ст. 89 ГКУ управління діяльністю господарського товариства здійснюють його органи та посадові особи, склад і порядок обрання (призначення) яких визначаються залежно від виду товариства, а в окреслених законом випадках – **учасники товариства (через загальні збори госптовариства, яке є його найвищим органом)**. Таким чином, засновник вважається членом керівного органу підприємства і може бути направлений у відрядження.

Хто є членами керівних органів підприємств?

Посадовими особами товариства визнаються голова та члени виконавчого органу, голова ревізійної комісії (ревізор), а в разі створення ради товариства (спостережної ради) – голова і члени цієї ради (лист Мін'юсту 08.02.2012 р. №10-0-3-12/8.1).

Органами управління товариством є загальні збори його учасників і виконавчий орган, якщо інше не встановлено законом (ч. 2 ст. 97 ЦКУ).

Згідно зі ст. 99 ЦКУ:

- загальні збори учасників товариства своїм рішенням створюють виконавчий орган та встановлюють його компетенцію і склад;
- виконавчий орган товариства може складатися з однієї або кількох осіб;
- назвою виконавчого органу товариства відповідно до установчих документів або закону може бути «правління», «дирекція» тощо.
- Відповідно до ст. 65 ГКУ:
- управління підприємством здійснюється відповідно до його установчих документів;
- власник здійснює свої права щодо управління підприємством безпосередньо або через уповноважені ним органи відповідно до статуту підприємства чи інших установчих документів;
- для керівництва господарською діяльністю підприємства власник (власники) безпосередньо або через уповноважені органи чи наглядова рада такого підприємства (у разі її утворення) призначає (обирає) керівника підприємства, який є підзвітним власнику, його уповноваженому органу чи наглядовій раді;
- керівник підприємства, головний бухгалтер, **члени наглядової ради (у разі її утворення), виконавчого органу та інших органів управління підприємства відповідно до статуту є посадовими особами цього підприємства.** Статутом підприємства посадовими особами можуть бути визнані й інші особи.

Отже, загальні збори господарського товариства є його найвищим органом управління. Тому засновники є членами керівного органу підприємства та можуть бути направлені у відрядження.

З метою уникнення непорозумінь з контролюючими органами, слід зазначити порядок направлення засновників і членів керівних органів у відрядження у Положенні про відрядження. Також має бути рішення засновника (засновників, учасників товариства), розпорядчий акт про направлення у відрядження.

ЗОВНІШНЬО- ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

НОВАЦІЇ В ТОРГІВЛІ З БРИТАНІЄЮ

Державна митна служба України звертає увагу суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на те, що з 1-ї години 1 січня 2021 року набирає чинності Угода про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії.

Одночасно з набранням чинності цієї Угоди припиняє діяти по відношенню до Сполученого Королівства Угода про асоціацію Україна – ЄС.

Угодою передбачено запровадження тарифних преференцій на товари походженням зі Сполученого Королівства та України, зокрема:

- до 2026 року зниження до нуля ставок ввізного (вивізного) мита на імпорту/експорт товарів (графік зниження є ідентичним до графіку, що застосовується у торгівлі між Україною та ЄС, за винятком природного газу на експорт з України);
- застосування тарифних квот (звільнення від оподаткування ввізним митом) до імпорту свинини, курятини та цукру у межах певних обсягів;
- оподаткування ввізним митом вживаного одягу позиції 6309 згідно з УКТЗЕД в залежності від «вхідної ціни».

Для підтвердження преференційного походження товарів з України при експорті до Сполученого Королівства митниці Держмитслужби уповноважено видавати сертифікати з перевезення EUR.1 за заявами експортерів під час здійснення або після експорту товарів за місцем здійснення митного оформлення товарів або після експорту товарів за місцем державної реєстрації експортера.

До товарів, які перебувають на дату набрання чинності цієї Угодою в транзиті або на тимчасовому зберіганні, на митних складах або у вільних зонах режимі транзиту чи зберігання в Сполученому Королівстві чи Україні, застосовуються тарифні преференції за умови подання митним органам країни-імпортера протягом дванадцяти місяців із зазначеної дати сертифіката з перевезення товару EUR.1, виданого заднім числом митними органами країни-експортера.

Джерело: роз'яснення Держмитслужби

ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ, КОНТРОЛЬОВАНІ ОПЕРАЦІЇ

B
U
S
I
N
E
S
S

З 1 СІЧНЯ 2021 РОКУ ДІЮТЬ НОВІ ПРАВИЛА ТЦУ ДЛЯ СИРОВИННИХ ТОВАРІВ

З 01.01.2021 року набрав чинності перелік сировинних товарів, затверджений [постановою КМУ від 09.12.2020 року №1221](#). Одночасно втратив чинність перелік товарів, що мають біржове котирування, затверджений [постановою КМУ від 08.09.2016 №616](#).

До нового переліку було включено 54 нових груп товарів, зокрема: риба та м'ясо риби (0302, 0303, 0304); насіння соняшнику (1206); олія соняшникова (1512 11) та інші олії (1509, 1513, 1514); руди та концентрати металів (2602, 2604, 2606, 2610, 2613, 2614, 2615); феросплави (7202).

Відповідно до правил трансфертного ціноутворення при здійсненні операцій із сировинними товарами пріоритетним є використання методу порівняльної неконтрольованої ціни. При цьому, порівняння контрольованої ціни може проводитись із ціною зіставних неконтрольованих операцій, які фактично здійсненні платником податків або іншими особами з непов'язаними, та/або з котирувальними цінами.

До переліку джерел інформації для отримання котирувальних цін увійшли інформаційно-аналітичні продукти міжнародних цінових агентств та компаній (Argus Media Ltd, FastMarkets, IHS Markit Ltd, Refinitiv Holdings Ltd, S&P Global Platts), а також інформаційно-аналітичні продукти двох національних підприємств Державного підприємства «Держзовнішінформ» та Державного підприємства «Укрпромзовнішекспертиза» (зазначений перелік, ДПС України оприлюднила на офіційному сайті).

МІНФІН ЗАТВЕРДИВ ФОРМУ ЗВІТУ В РОЗРІЗІ КРАЇН МІЖНАРОДНОЇ ГРУПИ КОМПАНІЙ

Звіт у розрізі країн міжнародної групи компаній складається за фінансовий рік та повинен містити інформацію в розрізі кожної юрисдикції, у якій зареєстрований учасник міжнародної групи компаній або в якій міжнародна група компаній здійснює свою діяльність.

Мінфін [наказом від 14.12.2020 р. № 764](#) (зареєстровано в Мін'юсті 04.02.2021 р. за №155/35777) затвердив:

- форму Звіту в розрізі країн міжнародної групи компаній;
- Порядок заповнення Звіту в розрізі країн міжнародної групи компаній.

Наказ № 764 набрав чинності з 19 лютого 2021 року.

Коли подається цей звіт?

Згідно з Порядком, цей звіт подається, якщо сукупний консолідований дохід міжнародної групи компаній, в яку входить платник податків, за фінансовий рік, що передує звітному року, перевищує еквівалент 750 мільйонів євро та за наявності однієї із обставин:

1. платник податків є материнською компанією міжнародної групи компаній;
2. материнська компанія міжнародної групи компаній уповноважує платника податків-резидента України на подання звіту у розрізі країн до контролюючого органу;
3. відповідно до вимог законодавства місцезнаходження материнської компанії міжнародної групи компаній подання Звіту від такої міжнародної групи компаній не вимагається, і при цьому материнська компанія такої групи не уповноважує іншого учасника міжнародної групи на подання Звіту в іншій іноземній юрисдикції, де передбачене його подання;
4. між Україною та відповідною іноземною юрисдикцією розташування материнської компанії міжнародної групи компаній або іншого учасника цієї групи, уповноваженого материнською компанією такої групи на подання звіту у розрізі країн, підписаний міжнародний договір, що передбачає можливість здійснення обміну податковою інформацією, але не набув чинності порядок обміну звітами у розрізі країн або наявні факти систематичного невиконання такого порядку.

Форма звіту

Звіт складається із таких невід'ємних частин та розділів:

заголовна частина («Загальні відомості») – містить загальні відомості про Звіт, платника податків, який подає звіт, найменування міжнародної групи компаній та період звітування;

основна частина («Окремі звіти в розрізі країн») – представляє собою набір окремих звітів щодо всіх держав (територій), в яких міжнародна група компаній здійснює свою діяльність. Кожен такий звіт складається із таких розділів:

- розділ I «Інформація про розподіл доходів, податків та ділової активності в розрізі держав (територій)» Звіту, в якому зазначається інформація про розподіл доходів, податків та ділової активності міжнародної групи компаній у відповідній державі (території);
- розділ II «Перелік учасників міжнародної групи компаній в розрізі держав (територій)» Звіту, в якому зазначаються відомості про перелік усіх учасників міжнародної групи компаній у відповідній державі (території);
- **частина «Додаткова інформація» Звіту** – дозволяє надавати будь-яку коротку інформацію або пояснення, які на думку платника податків вважаються необхідними або які полегшують розуміння обов'язкової інформації, що міститься в основній частині Звіту.

Яку інформацію повинен містити звіт?

Звіт у розрізі країн міжнародної групи компаній складається за фінансовий рік та повинен містити інформацію в розрізі кожної юрисдикції, у якій зареєстрований учасник міжнародної групи компаній або в якій міжнародна група компаній здійснює свою діяльність, а саме:

- назву держави (території) реєстрації;
- загальну суму доходів (виручки), у тому числі з розбивкою на окремі угоди;
- суму нарахованого та сплаченого податку на прибуток підприємств (корпоративного податку);
- розмір статутного капіталу;
- суму нерозподіленого (накопиченого) прибутку;
- чисельність працівників;
- балансову вартість матеріальних активів;
- основні види діяльності, що здійснюються учасниками Групи.

Термін подання звіту

Згідно з Порядком, Звіт подається протягом дванадцяти місяців після закінчення фінансового року. У разі відсутності відомостей про встановлений материнською компанією міжнародної групи компаній фінансовий рік Звіт подається протягом дванадцяти місяців після закінчення календарного року.

Якщо останній день строку подання Звіту припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем строку вважається операційний (банківський) день, що настає за вихідним або святковим днем.

Подання платниками податків Звіту вперше застосовується щодо фінансового року, який закінчується у 2021 році, але не раніше ніж у рік, в якому компетентними органами укладено багатосторонню угоду про автоматичний обмін міждержавними звітами (Multilateral Competent Authority Agreement on the Exchange of Country-by-Country Reports).

НЕРЕЗИДЕНТИ ЗОБОВ'ЯЗАНІ ДО 31.03.2021 РОКУ СТАТИ НА ОБЛІК В ПОДАТКОВІЙ СЛУЖБІ

Нерезиденти, які не перебувають на обліку в ДПС, зобов'язані протягом трьох місяців, а саме з 01.01.2021 року по 31.03.2021 року, подати до контролюючих органів документи для взяття їх на облік.

Законом України від 17.12.2020 р. №1117 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збору даних та інформації, необхідних для декларування окремих об'єктів оподаткування» внесено зміни до п. 60 підрозділу 10 розділу XX ПКУ, відповідно до яких нерезиденти (іноземні компанії, організації), які здійснюють господарську діяльність на території України та/або які належно акредитували (zareєстрували, легалізували) на території України відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва, і станом на 01.01.2021 не перебувають на обліку в контролюючих органах зобов'язані протягом трьох місяців, а саме з 01.01.2021 року до 31.03.2021 року, подати до контролюючих органів документи для взяття їх на облік у порядку, встановленому п. 64.5 ПКУ.

Після взяття на облік іноземної компанії як платника податку на прибуток, її постійне представництво знімається з обліку як платник податку на прибуток і залежно від того, чи акредитоване таке постійне представництво як відокремлений підрозділ на території України, має як платник інших видів податків:

- продовжувати перебувати на обліку в контролюючих органах, – у разі коли йдеться про акредитований відокремлений підрозділ нерезидента, що має код ЄДРПОУ;
- бути знятим з обліку в контролюючих органах (за заявою, в установленому порядку), – у разі коли постійне представництво не акредитоване як відокремлений підрозділ нерезидента і обліковується за 9-значним реєстраційним (обліковим) номером платника податків, який присвоюється контролюючими органами.

Водночас, Законом №1117 внесено зміни до п. 141.4 ПКУ, відповідно до яких до 31.12.2020 включно обов'язок утримувати податок на прибуток підприємств при виплаті доходів нерезидентам зберігається за постійними представництвами нерезидентів, які здійснюють відповідні виплати.

Таким чином, обов'язок визначати податкові зобов'язання, подавати податкову звітність з податку на прибуток підприємств, утримувати податок з доходів із джерелом їх походження з України зберігається за постійними представництвами нерезидентів до реєстрації як платників цього податку відповідних нерезидентів.

Суми прибутків нерезидентів, які провадять свою діяльність на території України через постійне представництво, оподатковуються в загальному порядку. При цьому таке постійне представництво прирівнюється з метою оподаткування до платника податку, який провадить свою діяльність незалежно від такого нерезидента.

У разі якщо нерезидент провадить свою діяльність в Україні та за її межами і при цьому не визначає прибуток від своєї діяльності, що ведеться ним через постійне представництво в Україні, сума прибутку, що підлягає оподаткуванню в Україні, визначається на підставі складення нерезидентом окремого балансу фінансово-господарської діяльності, погодженого з контролюючим органом за місцезнаходженням постійного представництва, з урахуванням вимог, визначених ст. 39 ПКУ.

У разі неможливості визначити шляхом прямого підрахування прибуток, отриманий нерезидентами з джерелом його походження з України, оподатковуваний прибуток визначається контролюючим органом як різниця між доходом та витратами, визначеними шляхом застосування до суми отриманого доходу коефіцієнта 0,7 з урахуванням вимог, визначених ст. 39 ПКУ.

Джерело: лист ДПС України від 27.01.2021 р. №2367/7/99-00-21-02-01-07.

ПЕРЕВІРКИ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ

У ФОКУСІ ДПС «МАЛЕНЬКА ЗАРПЛАТА» ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Вже не перший рік податківці намагаються вплинути на легалізацію заробітних плат працівників та їх підвищення з метою наповнення бюджету. Роблять вони це в тому числі надсилаючи роботодавцям листи. Як реагувати на запити податкової служби, якщо вони надходять електронною поштою без підпису та не містять вказівки адресата?

Про що питають?

Останнім часом роботодавці почали отримувати листи від податкової служби щодо підвищення рівня оплати праці працівників. Це, як правило, скан-копія роздрукованого на папері тексту листа без дати та номера, де отримувачем є «Шановний платник податків».

У листах зазначається, що податківці проаналізували поданий роботодавцем Податковий розрахунок та виявили, що середньомісячна заробітна плата на одного працюючого у такого роботодавця менша законодавчо встановленого мінімального розміру заробітної плати. Отже, роботодавець нібито порушує законодавство про працю.

Тобто таку розрахункову на базі поданої звітності «середню зарплату» порівнюють з нормою. І на підставі цього пропонують роботодавцю розглянути питання щодо підвищення рівня заробітної плати працівників.

Метою такої електронної розсилки є наповнення дохідної частини бюджету податками та зборами за рахунок підвищення рівня зарплати на підприємстві.

Далі в електронних листах вказують, що необхідно надати пояснення, надіслати їх на адресу податкової з копіями підтвердних документів.

Як реагувати на такі листи? Та чи й потрібно якось реагувати?

На будь-який запит ДПС обов'язково треба відповідати лише у випадку, якщо він складений у відповідності до законодавчих норм.

Вимоги щодо запиту прописані у **п. 73.3 ПКУ** і в «Порядку періодичного подання інформації органам державної податкової служби та отримання інформації зазначеними органами за письмовим запитом», затвердженому **постановою КМУ від 27.12.2010 р. № 1245 (Порядок № 1245)**.

Запит органу державної податкової служби повинен містити **номер та дату**, а також:

- 1) підстави для надіслання запиту відповідно до **п. 73.3 ПКУ**, із зазначенням інформації, яка це підтверджує;
- 2) перелік інформації, яка запитується, та перелік документів, які пропонується надати;
- 3) печатку контролюючого органу та бути підписаний керівником (його заступником або уповноваженою особою) контролюючого органу.

Якщо запит податківців складений з порушенням норм чинного законодавства, це дає право платнику податків не відповідати на нього. Таке правило прямо передбачено у **п. 73.3 ПКУ** та **п. 16 Порядку № 1245**.

Таким чином, листи на електронну пошту не є запитами в розумінні Податкового Кодексу України: відсутній номер, дата, підписи, не вказано підставу для надсилання запиту, конкретні пункти, статті законодавчих актів, які було порушено.

Такі листи є по своїй суті інформаційними. Вас інформують, що потрібно дотримуватися норм законодавства про працю.

На такий лист можна не відповідати, або відповісти, що такий лист (запит) не відповідає законодавчо встановленим нормам.

ДПС має повноваження контролювати рівень зарплати працівників. Трудові питання податківці контролюють з точки зору дотримання податкового законодавства (ст. 259 КЗпП та п.п. 20.1.47 ПКУ).

У разі, якщо ви отримаєте належним чином оформлений запит, або, все ж таки, вирішите відповісти на електронний лист – у відповіді необхідно вказати про свою обізнаність щодо ст.96 КЗпП і ст.6 Закону України «Про оплату праці» – мінімальний посадовий оклад (тарифна ставка в місячному розмірі) не може бути меншим за прожитковий мінімум, встановлений для працездатних осіб на 1 січня календарного року.

Відповідно до ст.3-1 Закону України «Про оплату праці» розмір заробітної плати працівника за повністю виконану місячну (годинну) норму праці не може бути нижчим за розмір мінімальної заробітної плати. Проте у разі укладення трудового договору про роботу на умовах неповного робочого часу, а також при невиконанні працівником у повному обсязі місячної (годинної) норми праці мінімальна заробітна плата виплачується пропорційно до виконаної норми праці.

Законодавство допускає, що у разі укладення трудового договору про роботу на умовах неповного робочого часу, а також при невиконанні працівником у повному обсязі місячної (годинної) норми праці, фактична заробітна плата працівника може бути нижчою за законодавчо встановлений розмір мінімальної заробітної плати. При цьому вимоги ст.3-1 Закону України «Про оплату праці» щодо гарантій забезпечення мінімальної заробітної плати – дотримано.

ІНШІ НОВИНИ

B
U
S
I
N
E
S
S

ЮРИДИЧНІ ПИТАННЯ

25 лютого Володимир Зеленський підписав Закон України від 03.02.2021 №1183-IX «Про внесення змін до Господарського кодексу України щодо усунення правових колізій у вимогах до статуту товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю».

Закон був опублікований в «Голосі України» від 26.02.2021 р. №37, введений в дію з 27 лютого 2021 року.

Законом передбачено:

- виключення з Господарського кодексу положення про необхідність визначення в статуті часток учасників ТОВ і ТДВ;
- визначення, що перелік обов'язкових вимог до статутів ТОВ і ТДВ визначається виключно Законом «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю».

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ

**Номер підготовлений до випуску
експертами практики
Аутсорсингу фінансового менеджменту
та бухгалтерського обліку**

У разі виникнення питань з наданих матеріалів,
будь ласка, надсилайте свої коментарі або
пропозиції за адресою:

info@ebskiev.com

Будемо вдячні за зворотній зв'язок!